2010

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Jaarverslag

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen dankt de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie voor de samenwerking.

Samenstelling[1] van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen[2] (2006 – 2012)

Voorzitter:

De Heer Jean-Paul Servais

Leden:

Mevrouw Ann Jorissen

De Heer Philippe Lambrecht

Mevrouw Cindy Laureys

De Heer Pierre-Armand Michel

De Heer Jean-Luc Struyf

Mevrouw Bergie Van Den Bossche

Wetenschappelijke adviseurs van de Hoge Raad

Mevrouw Catherine Dendauw

Mevrouw Veerle Van de Walle

[1] Situatie op 31 december 2010.

[2] Koninklijk besluit van 23 november 2006 tot benoeming van leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (*Belgisch Staatsblad* van 30 november 2006, 2de editie), zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 2007 (*Belgisch Staatsblad* van 30 mei 2007, 2de editie).

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Woord vooraf

Het jaar 2010 is voor de Hoge Raad een symbolisch jaar geweest en dit om reden van zijn 25-jarig bestaan.

Sinds 1985 heeft de Hoge Raad talrijke evoluties gekend, zowel op het vlak van het toepassingsgebied als op het vlak van de opdrachten die de wetgever hem toevertrouwt. Deze mijlpalen hebben in de meeste gevallen ook aanleiding gegeven tot de naamswijziging van de Hoge Raad.

*

* *

De Hoge Raad moet, ***sinds 1985***, worden geraadpleegd over elk besluit ter uitvoering van de wet van 22 juli 1953 alsmede over elke beslissing met een algemene strekking die door het Instituut der Bedrijfsrevisoren wordt genomen.

In het kader van deze algemene adviserende bevoegdheid, zal de Hoge Raad bijzondere aandacht besteden aan de uitoefening door de bedrijfsrevisoren van de opdrachten bepaald in het artikel 15*bis* van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, ten aanzien van de ondernemingsraad.

Bij zijn oprichting werd de Hoge Raad de "Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat" genaamd.

In 1993 heeft de wetgever de bevoegdheden van de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat *ratione personae* uitgebreid tot de werkzaamheden van het Instituut der Accountants en tot alle reglementeringen inzake de organisatie van het beroep van accountant. Bij deze gelegenheid werd de Hoge Raad omgedoopt tot de "Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy".

De uitbreiding van de bevoegdheden van de Hoge Raad tot de accountants heeft er toe geleid dat de Hoge Raad een bijkomende taak heeft waar te nemen van permanent overleg.

In 1999 heeft de wetgever ervoor geopteerd om een wettelijke erkenning te verlenen aan de fiscale beroepen. Bij het afsluiten van de parlementaire debatten zijn twee titels wettelijk erkend (deze van "belastingconsulent" en van "erkend boekhouder-fiscalist"), zonder dat daarom echter een monopolie wordt gegeven aan deze twee categorieën van beroepsbeoefenaars.

Rekening houdend met de nauwe verwevenheid in België tussen de boekhouding en de fiscaliteit heeft de wetgever gekozen voor een integratie van de fiscale beroepen in twee reeds wettelijk erkende beroepsorganisaties:

- de *belastingconsulenten* zijn geïntegreerd in het Instituut der Accountants, omgevormd tot het "Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten";
- de *erkende boekhouders-fiscalisten* zijn geïntegreerd in het Beroepsinstituut der Boekhou-

ders, omgevormd tot het "Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten".

In het kader van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen heeft de wetgever de bevoegdheid van de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy opnieuw uitgebreid en het begrip van de "economische beroepen" in het leven geroepen: de bedrijfsrevisoren, de accountants, de erkende boekhouders, de belastingconsulenten en de erkende boekhouders-fiscalisten. Deze vijf beroepen zijn gegroepeerd in drie Instituten: het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR), het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

Op dat ogenblik krijgt de Hoge Raad de nieuwe benaming van "Hoge Raad voor de Economische Beroepen".

Sinds de uitbreiding van de bevoegdheden van de Hoge Raad tot de belastingconsulenten, de erkende boekhouders en boekhouders-fiscalisten, is de opdracht van overleg van de Hoge Raad eveneens uitgebreid tot het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten.

Het begrip "economische beroepen" is volkomen logisch en omvat, rekening houdend met de specificiteiten van de diverse economische beroepen, ***meer dan 13.000 beoefenaars van de cijferberoepen,*** dit is het derde vrije beroep (na de medische en paramedische beroepen), naast de advocaten en de architecten.

*

* *

Overeenkomstig artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een autonoom organisme met als taak ertoe bij te dragen dat bij de uitoefening van de opdrachten die de wet toevertrouwt aan de bedrijfsrevisor en aan de accountant, alsook bij de uitoefening van de werkzaamheden van de accountant, belastingconsulent, bedrijfsrevisor, erkende boekhouder en boekhouder-fiscalist, het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen.

Die taak krijgt gestalte in adviezen en aanbevelingen, verstrekt *op eigen initiatief of op verzoek* aan:

- de Regering;
- het Instituut van de Bedrijfsrevisoren;
- het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten;
- het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten.

Naast de verplichte adviesaanvragen, kunnen de Instituten het initiatief nemen om bepaalde documenten aan de Hoge Raad voor te leggen.

De Hoge Raad organiseert tevens ***een permanent overleg*** met het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten. Hij kan hiervoor werkgroepen inrichten met elk van deze Instituten.

Deze opdracht van permanent overleg heeft de wetgever aan de Hoge Raad in 1993 toevertrouwd en deze opdracht is versterkt in 1999.

De Hoge Raad kan eveneens ***een klacht neerleggen*** bij de Tuchtcommissie van de respectieve Instituten, naargelang het geval, tegen één of meerdere bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders of boekhouders-fiscalisten. De betrokken Commissie stelt de Hoge Raad in kennis over het gevolg dat aan deze klacht wordt gegeven.

*

* *

Sinds 2007 is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen belast met een aantal bijkomende opdrachten in verband met het bedrijfsrevisoraat in het kader van het systeem van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren dat in België is ingericht.

Deze nieuwe opdrachten kunnen gesitueerd worden binnen het kader van de "auditrichtlijn" van 2006; in artikel 32 van deze richtlijn wordt voorgeschreven dat elke Lidstaat een stelsel van publiek toezicht moet organiseren waaraan de eindverantwoordelijkheid wordt toevertrouwd op het vlak van de regulering en de controle van de werkzaamheden van de wettelijke auditor.

Het artikel 32, § 4 van de "auditrichtlijn" legt elke Lidstaat op een stelsel van publiek toezicht te organiseren met de eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op

- *enerzijds algemene aspecten van het beroep van wettelijke auditor*: eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op de goedkeuring van normen inzake beroepsethiek en interne kwaliteitsbeheersing van auditkantoren, alsook van controlestandaarden en
- *anderzijds de controle van individuele dossiers van de wettelijke auditors:* eindverantwoordelijkheid
  - voor het toezicht op de toelating en registerinschrijving van wettelijke auditors en auditkantoren maar eveneens
  - voor de permanente scholing, kwaliteitsborging, onderzoeksregelingen en
  - voor het tuchtsysteem.

In het kader van de omzetting in Belgisch recht van de voorschriften uit artikel 32 van de richtlijn 2006/43/EG inzake de wettelijke rekeningcontrole, heeft de wetgever gekozen voor een "systeem" van publiek toezicht, bestaande uit diverse organen die elk op hun beurt een deel van deze eindverantwoordelijkheid inzake publiek toezicht op zich nemen. Uit artikel 43, § 1 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor (hierna de wet van 22 juli 1953) vloeit inderdaad voort dat "het systeem van publiek toezicht, waarop de eindverantwoordelijkheid van het toezicht rust, is samengesteld uit:

- de Minister die bevoegd is voor Economie,
- de Procureur-generaal,
- de Kamer van verwijzing en instaatstelling,
- de Hoge Raad voor de Economische Beroepen,
- het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en
- de tuchtinstanties."

De bijkomende opdrachten inzake het bedrijfsrevisoraat die de wetgever in 2007 aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft toevertrouwd, zijn uiteenlopend:

- De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is belast met de goedkeuring van de beroepsnormen en –aanbevelingen die toepasselijk zijn op de bedrijfsrevisoren. Op deze goedkeuring volgt de goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie, alsook de publicatie van een bericht in het *Belgisch Staatsblad*.
- De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is er eveneens mee belast om *a posteriori* de doctrine die door het IBR ten behoeve van zijn leden wordt ontwikkeld, te onderzoeken.
- De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is ermee belast om aan de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht elke informatie door te geven die afkomstig is, hetzij vanwege een bedrijfsrevisor, hetzij vanwege een onderneming die een commissaris heeft aangeduid, en die betrekking heeft op het ontslag of de opzegging van een commissaris in de loop van zijn mandaat.
- In het kader van de omzetting in Belgisch recht van de voorschriften uit de "auditrichtlijn", heeft de wetgever de Hoge Raad voor de Economische Beroepen belast met *(artikel 77, § 1 van de wet van 22 juli 1953)* een rol inzake de nationale en internationale samenwerking, rekening houdend met de specifieke bevoegdheden van elk van de entiteiten die deel uitmaken van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

*

* *

Omwille van de diversiteit van de opdrachten die aan de Hoge Raad zijn toevertrouwd, wordt een dubbel jaarverslag opgemaakt, waarvan de omvang de uitgebreidheid van de werkzaamheden gedurende het voorbije jaar weerspiegelt.

In mijn hoedanigheid van Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen houd ik eraan om in het bijzonder de leden van de Hoge Raad te bedanken voor hun betrokkenheid bij de werkzaamheden van deze instelling en voor de onmiskenbare inzet van elkeen bij de totstandkoming van een wettelijk, reglementair en normatief kader dat de nodige rechtszekerheid in het algemeen belang waarborgt, rekening houdend met de eigen specificiteiten van elk onderdeel van de economische beroepen.

Jean-Paul Servais
Voorzitter van de Hoge Raad
voor de Economische Beroepen

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Verslag over de werkzaamheden van de Hoge Raad in 2010

In dit document brengt de Hoge Raad verslag uit over zijn activiteiten in de loop van 2010, zoals die voortvloeien uit de opdrachten waarmee de wetgever hem in de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen heeft belast (punt A hieronder).

Daarna volgt een bondig overzicht van de activiteiten van de Hoge Raad in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, zoals die voortvloeien uit de opdrachten waarmee de wetgever hem in de wet van 22 juli 1953 heeft belast (punt B hieronder).

Een beschrijving van de diverse bevoegdheden en opdrachten van de Hoge Raad in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, alsook een uitvoeriger verslag over de activiteiten van de Hoge Raad in dit verband in 2010 vindt men terug in een gezamenlijk jaarverslag voor alle instanties die in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren door de wetgever met bepaalde opdrachten werden belast.

Het voorliggende jaarverslag schetst ook het wettelijk en reglementair kader zoals dat van toepassing is op de Hoge Raad. Dit kader is als volgt gestructureerd:

- ***Bevoegdheden***
- ***Samenstelling en wijze van benoeming***
- ***Financiering***
- ***Beroepsgeheim / geheimhoudingsplicht.***

A. Activiteiten van de Hoge Raad ingevolge de wet van 22 april 1999

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader van toepassing op de economische beroepen, met name via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen, op eigen initiatief of op verzoek.[1]

In België omvat het begrip "economische beroepen" vijf categorieën van gereglementeerde beroepen met bevoegdheden in drie specialisatiedomeinen. Deze beroepsbeoefenaars zijn gegroepeerd in drie afzonderlijke beroepsorganisaties.

Vijf gereglementeerde beroepen vallen onder de noemer van de "economische beroepen":

- de bedrijfsrevisoren
- de accountants
- de belastingconsulenten
- de erkende boekhouders
- de erkende boekhouders-fiscalisten.

De leden van de economische beroepen zijn gespecialiseerd in drie grote domeinen:

- de wettelijke rekeningcontrole (externe audit)
- de boekhouding
- de fiscaliteit.

Alle leden van de economische beroepen genieten van een erkenning van hun beroepstitel. Ze zijn ingedeeld in drie beroepsorganisaties:

- Instituut van de Bedrijfsrevisoren (verkort IBR);
- Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (verkort IAB) en
- Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (verkort BIBF).

1 Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Enkel de leden van één van de drie beroepsorganisaties (IBR / IAB / BIBF) kunnen de gereglementeerde titels rechtmatig gebruiken.

Bovendien genieten bepaalde beroepsbeoefenaars van een bescherming van de activiteit zelf. Dit is het geval voor twee specialisatiedomeinen: de wettelijke rekeningcontrole en de boekhouding:

- de bedrijfsrevisoren zijn de enigen die in België een wettelijke rekeningcontrole kunnen uitvoeren;
- het voeren van de boekhouding is voorbehouden voor de beroepsbeoefenaars met de volgende titels: bedrijfsrevisor, accountant, erkend boekhouder of erkend boekhouder-fiscalist.

Daarentegen zijn de activiteiten in fiscale aangelegenheden niet voorbehouden aan de (of bepaalde) leden van de economische beroepen. Bijgevolg kunnen andere personen dergelijke diensten eveneens aanbieden.

*

* *

In de loop van 2010 heeft de Hoge Raad een advies uitgebracht omtrent de problematiek van de auditors en auditorganisaties van derde landen:

Advies van 4 maart 2010 inzake de auditors/ auditorganisaties van derde landen

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is in 2010 door de heer Vincent Van Quickenborne, federale Minister bevoegd voor Economie, verzocht geworden om een advies te geven omtrent een *ontwerp van koninklijk besluit betreffende de inschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditorganisaties van derde landen.*

Het door de Minister voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit kadert in de omzetting in de Belgische regelgeving van de *richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad* (hierna de "auditrichtlijn").

Het koninklijk besluit bevat de uitvoeringsmodaliteiten voor artikel 7, § 4 van de wet van 22 juli 1953, dat bepaalt dat de Koning de regels inzake de inschrijving in het openbaar register van auditors en auditorganisaties van derde landen vaststelt. Verder komen in het besluit de regels voor het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole van en het toezicht op de auditors en auditorganisaties van derde landen aan bod.

De Hoge Raad heeft op 4 maart 2010 zijn advies gegeven (de tekst van dit advies is volledig opgenomen als bijlage 2 van dit jaarverslag). In het *Belgisch Staatsblad* van 15 september 2010 is het koninklijk besluit van 3 september 2010 verschenen[2].

In zijn advies heeft de Hoge Raad gewezen op het onderscheid tussen de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor aan auditors of auditorganisaties van een derde land enerzijds en de – afzonderlijke - inschrijving in het openbaar register als auditor of auditorganisatie van een derde land anderzijds.

Auditors of auditorganisaties van een derde land kunnen zich als bedrijfsrevisor in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren laten inschrijven, op voorwaarde van wederkerigheid en mits zij aan bepaalde vereisten – gelijkwaardig aan de vereisten die gelden voor wettelijke auditors - voldoen[3]. Mits zij ingeschreven zijn als bedrijfsrevisor, kunnen zij bijgevolg in België alle opdrachten als bedrijfsrevisor uitvoeren.

2 Koninklijk besluit van 3 september 2010 betreffende de inschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditorganisaties van derde landen, *B.S.* 15 september 2010.

3 Zie in dit verband artikel 7, § 3 van de wet van 22 juli 1953, alsook de modaliteiten voorzien in het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register – Hoofdstuk II. Erkenning van de bedrijfsrevisoren – Afdeling 2. Auditors of auditorganisaties van derde landen.

Daarnaast voorziet artikel 7, § 4 van de wet van 22 juli 1953 in de mogelijkheid voor auditors of auditorganisaties van een derde land om *afzonderlijk* in het openbaar register *in de hoedanigheid van auditor of auditorganisatie van een derde land* te worden vermeld. Dergelijke beroepsbeoefenaars worden enkel ingeschreven in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren met het oog op het kunnen afleveren van een controleverklaring betreffende de (geconsolideerde) jaarrekening van een vennootschap, met statutaire zetel buiten de Europese Gemeenschap en waarvan de effecten zijn toegelaten tot de handel op een Belgische gereglementeerde markt.

Om verwarring omtrent de draagwijdte van de tussenkomst als auditors/auditorganisaties van derde landen te vermijden, worden zij in het openbaar register dan ook in die hoedanigheid afzonderlijk vermeld.[4]

De Hoge Raad stelt vast dat het ter advies voorgelegd koninklijk besluit nauw aansluit bij de voorschriften van de auditrichtlijn. Door dit uitvoeringsbesluit kan voortaan gevolg gegeven worden aan de concrete aanvragen tot – afzonderlijke - inschrijving vanwege auditors/auditorganisaties van derde landen. Wegens het ontbreken van de nodige uitvoeringsmaatregelen was het tot dusver immers niet mogelijk om gevolg te geven aan dergelijke aanvragen. Hieraan is nu verholpen door het koninklijk besluit van 3 september 2010.

◢ B. Activiteiten van de Hoge Raad ingevolge de wet van 22 juli 1953 – Publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

Hierna volgt een overzicht van de activiteiten van de Hoge Raad in 2010 in verband met het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, in de zin van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor.

Voor een beschrijving van de diverse bevoegdheden en opdrachten van de Hoge Raad in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, alsook voor een meer gedetailleerd overzicht van de activiteiten in dat verband van de Hoge Raad in 2010, kan de lezer terecht in het gezamenlijk jaarverslag van de diverse instanties die door de wetgever in het kader van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor met specifieke opdrachten zijn belast.

4 Artikel 10, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953.

1. Nationale en internationale samenwerking van het Belgisch systeem van publiek toezicht – artikel 77 van de wet van 22 juli 1953

a) samenwerking op nationaal niveau

De Hoge Raad heeft in 2010 contact opgenomen met de diverse entiteiten van het in België ingestelde systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, met als doel een gezamenlijk jaarverslag te publiceren, alsook een werkprogramma voor 2011 van de diverse instanties die door de Belgische wetgever – in het kader van het systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren - met specifieke opdrachten zijn belast.

Mede dankzij de coördinerende rol van de Hoge Raad, is het derde gezamenlijk jaarverslag van het Belgisch systeem van publiek toezicht, sinds de hervorming van het toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor op 31 augustus 2007, tot stand gekomen.

In de loop van 2010 zijn er ook andere, op meer specifieke aspecten gerichte contacten geweest met de entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht, meer bepaald met de Kamer van verwijzing en instaatstelling, alsook met de vertegenwoordigers van de tuchtinstanties, van de Procureur-generaal en van de federale Minister, bevoegd voor Economie.

Bijzondere aandacht is uitgegaan naar het uitwerken van een gezamenlijke reactie op de publieke consultatie via een Groenboek vanwege de Europese Commissie omtrent de evolutie van het beroep van wettelijke rekeningcontroleur[5]. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft het initiatief genomen om aan de vertegenwoordigers van de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren voor te stellen gezamenlijk te reageren op deze publieke raadpleging. De gezamenlijke reactie zoals eind 2010 aan de Europese Commissie overgemaakt, is opgenomen in het begin van het gezamenlijk jaarverslag 2010 van de diverse instellingen van het systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren en is tevens beschikbaar op de portaalsite van het Belgisch systeem van publiek toezicht[6].

b) samenwerking op internationaal niveau

In 2010 heeft de Hoge Raad de nodige contacten onderhouden met de vertegenwoordigers van de publieke toezichthouders uit andere lidstaten van de Europese Unie. Ook al heeft elke entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht op het vlak van de samenwerking met toezichthouders van andere lidstaten van de Europese Unie - binnen het bereik van zijn specifieke taken - een initiatiefrecht, toch blijft de Hoge Raad bereid om in voorkomend geval een rol als eerste gesprekspartner op zich te nemen, met de bedoeling de samenwerking met andere lidstaten te vergemakkelijken.

De Hoge Raad heeft regelmatig deelgenomen aan de vergaderingen van de *European Group of Auditors'Oversight Bodies* (verkort EGAOB). Deze vergaderingen vormen een uitstekende gelegenheid om de evolutie van het Europees reglementair kader op de voet te volgen. In het bijzonder wat de samenwerking met de bevoegde autoriteiten van derde landen betreft, heeft de Europese Commisse in 2010 een aantal relevante besluiten genomen; voor een overzicht van deze besluitvorming kan verwezen worden naar punt 6 van het jaarverslag 2010 van de Hoge Raad als onderdeel van het Belgisch systeem van publiek toezicht.

5 De reactie zoals overgemaakt aan de Europese Commissie in naam van de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren is opgenomen in het begin van het gezamenlijk jaarverslag 2010 en wordt overigens verder toegelicht in het punt 3.5. van het jaarverslag van de Hoge Raad als onderdeel van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

6 http://www.oversight-audit-belgium.eu/

2. Goedkeuring van normen en aanbevelingen – artikel 30, §§ 1 en 4 van de wet van 22 juli 1953

2.1. Goedkeuring van een specifieke norm over de medewerking van de bedrijfsrevisoren aan het prudentieel toezicht

Met toepassing van artikel 30 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, heeft de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een ontwerpnorm voorgelegd die de Raad van het IBR op 11 juni 2010 had aangenomen, met de bedoeling die te laten goedkeuren door de overheden belast met het publiek toezicht op de normatieve aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor.

Context

Deze ontwerpnorm moest twee normen van het IBR vervangen:

- de ene van 5 november 1993 inzake de controle van kredietinstellingen en
- de andere van 29 juni 1979 inzake de controle van verzekeringsondernemingen.

Voor de overige entiteiten onder prudentieel toezicht waarop de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm van toepassing zou zijn, bestond er voordien geen specifiek normatief kader terzake.

De voorgelegde ontwerpnorm is in zekere zin een "spiegelversie" van de circulaire van de CBFA van 8 mei 2009[7] in verband met de medewerkingsopdracht van de erkende revisoren (circulaire 2009/19).

De voorgelegde ontwerpnorm over de opdracht van de bedrijfsrevisoren om mee te werken aan het prudentieel toezicht behandelt:

- enerzijds, de specifieke audittaken van erkende revisoren in entiteiten onder prudentieel toezicht en
- anderzijds, de manier van rapporteren aan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (verkort CBFA) in het kader van het prudentieel toezicht.

Deze werkzaamheden van de erkende revisor worden afgesloten met een niet-publiek verslag van de commissaris aan de prudentiële toezichthouder. Het is inderdaad zo dat enkel de attestering in verband met de statutaire (en in voorkomend geval geconsolideerde) jaarrekening openbaar wordt gemaakt, overeenkomstig de algemene regels onder Belgisch recht.

Procedure

Over deze ontwerpnorm is conform de voorschriften van artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie gehouden (tussen 20 april en 18 mei 2010) vooraleer die is voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

In antwoord op een vraag van de Hoge Raad van 14 juni 2010, heeft de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de Hoge Raad op 21 juni 2010 gemeld dat er in het kader van de publieke consultatie geen enkele reactie ten gronde was geformuleerd; tevens heeft hij een versie van de norm meegedeeld waarin kon worden gezien waar in de norm, zoals die op 11 juni 2010 door de Raad van het IBR was goedgekeurd, (formele) aanpassingen waren aangebracht.

Alvorens over te gaan tot de goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnorm, hebben de leden van de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen, zoals vereist door artikel 30 van de voornoemde wet:

7 Circulaire CBFA 2009/19 van 8 mei 2009 over de medewerkingsopdracht van de erkende revisoren. Naar aanleiding van de invoering van de *"TwinPeaks"* in België kan deze circulaire met de twee bijlagen worden gedownload:
- hetzij van de website van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (verkort FSMA): http://www.fsma.be/~/media/Files/circbhv/NL/cs/bhv/cbfa_2009_19.ashx.
- hetzij van de website van de Nationale Bank van België (verkort NBB): http://www.nbb.be/doc/cp/nl/ki/circ/pdf/cbfa_2009_19.pdf.

- een raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm;
- een hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 6 september 2010.

In het kader van deze hoorzitting hebben de vertegenwoordigers van de Raad van het IBR gewezen op het belang – zowel voor de bedrijfsrevisoren als voor de CBFA – van een snelle goedkeuring van deze norm voor de noodzakelijke rechtszekerheid. Voorts hebben de vertegenwoordigers van het IBR nadere uitleg verstrekt in verband met de formele aanpassingen aan de ontwerpnorm na afloop van de publieke consultatie.

Naar aanleiding van het advies van de CBFA van 28 september 2010 werd over een aantal elementen uit de ontwerpnorm van gedachten gewisseld tijdens een vergadering op 4 oktober 2010 met vertegenwoordigers van het beroep (Instituut van de Bedrijfsrevisoren en erkende revisoren), van de CBFA en van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, met de bedoeling een passende formulering te zoeken voor een aantal formele aanpassingen aan de ontwerpnorm zoals die door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 11 juni 2010 was goedgekeurd.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft een aantal vergaderingen gewijd aan het onderzoek van dit dossier (hoorzitting met vertegenwoordigers van de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 6 september 2010 en bespreking ten gronde en *in globo* op 6 oktober 2010). Na afloop van zijn vergadering van 6 oktober 2010 heeft de Hoge Raad een brief gestuurd naar het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in verband met de bedenkingen van de CBFA in haar advies van 28 september 2010, meer bepaald op het vlak van de kwaliteitscontrole.

De Raad van het IBR heeft in zijn norm de formele aanpassingen aangebracht zoals besproken op 4 oktober 2010 tijdens de hoger vermelde vergadering en een nieuwe versie meegedeeld zoals goedgekeurd op 8 oktober 2010. In zijn brief van 12 oktober 2010 heeft de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren overigens de nodige garanties gegeven in verband met de bedenkingen van de CBFA op het vlak van de kwaliteitscontrole.

De Hoge Raad heeft op 25 oktober 2010 beslist om de ontwerpnorm van 8 oktober 2010 goed te keuren en heeft zijn beslissing bij brief meegedeeld aan de federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Vincent Van Quickenborne. Die brief van 25 oktober 2010 is als bijlage 3 bij dit jaarverslag gevoegd.

In dit schrijven heeft de Hoge Raad de federale Minister, bevoegd voor Economie, gewezen op het fundamentele belang van deze norm, zowel voor de bedrijfsrevisoren als voor de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, want hierin wordt het opdrachtenkader vastgelegd zoals dat zal gelden voor bedrijfsrevisoren belast met de jaarrekeningcontrole in ondernemingen onder prudentieel toezicht van de CBFA. Eens die norm in werking treedt, moet de naleving van de in deze norm vervatte regels immers worden gecontroleerd in het kader van de periodieke kwaliteitscontrole bij de bedrijfsrevisoren.

Impact van de invoering van een nieuwe toezichtsarchitectuur

Zoals hierboven vermeld, werd het toezicht op de Belgische financiële sector structureel gewijzigd door de wet van 2 juli 2010: in de plaats van een geïntegreerd model waar één enkele toezichthouder verantwoordelijk was voor zowel het prudentieel toezicht als de controle op de naleving van de gedragsregels, stelt de wet een bipolair toezichtsmodel in, "*Twin Peaks*" genoemd.

In dit model worden het micro-economisch en systeemtoezicht alsook het macro-economisch toezicht opgedragen aan de Nationale Bank van België (verkort NBB), terwijl de controle op de naleving van de gedragsregels voor financiële instellingen, die een loyale, billijke en professionele cliëntbehandeling moeten waarborgen, wordt opgedragen aan de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (verkort FSMA) die de plaats inneemt van de CBFA.

In dit verband wordt gewezen op het voorschrift van artikel 330 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 tot uitvoering van de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector: *"De besluiten, reglementen, circulaires en mededelingen over de materies waarvoor de controlebevoegdheid door het onderhavige besluit wordt overgedragen aan de Bank* [Nationale Bank van België]*, blijven van kracht tot zij eventueel gewijzigd of opgeheven worden."*

Nu wordt in § 1.3 van de specifieke norm van 8 oktober 2010 over de medewerking van bedrijfsrevisoren aan het prudentieel toezicht, het toepassingsgebied als volgt afgebakend:

"1.3. Deze specifieke norm betreft de regels van het vak en is van toepassing op de uitvoering door de erkende bedrijfsrevisoren van de in paragraaf 1.5 van deze specifieke norm beschreven wettelijke opdrachten bij:

- *kredietinstellingen naar Belgisch recht;*
- *beursvennootschappen naar Belgisch recht;*
- *beheervennootschappen van instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht;*
- *vereffeningsinstellingen en de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen naar Belgisch recht;*
- *in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen, beursvennootschappen en beheervennootschappen van instellingen voor collectieve belegging die ressorteren onder het recht van een andere Lidstaat van de Europese Economische Ruimte (bijkantoren van EER instellingen);*
- *in België gevestigde bijkantoren van de hiervoor genoemde instellingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte (bijkantoren van niet-EER instellingen);*
- *financiële holdings naar Belgisch recht;*
- *financiële dienstengroepen naar Belgisch recht (gemengde financiële holdings naar Belgisch recht);*
- *verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht;*
- *herverzekeringsondernemingen naar Belgisch recht;*
- *bijkantoren in België van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte;*
- *verzekeringsondernemingen die deel uitmaken van een verzekeringsgroep, en*
- *herverzekeringsondernemingen die deel uitmaken van een herverzekeringsgroep."*

Dit betekent dat ingevolge de hervorming van de toezichtsarchitectuur voor de Belgische financiële sector, een gedeelte van het toepassingsgebied van de norm betrekking heeft op instellingen die voortaan onder het prudentieel toezicht van de Nationale Bank van België vallen. Dat is zo voor de volgende categorieën:

- kredietinstellingen naar Belgisch recht, in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen en bijkantoren van dergelijke instellingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte;
- beursvennootschappen naar Belgisch recht, in België gevestigde bijkantoren van beursvennootschappen en bijkantoren van dergelijke vennootschappen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte;
- vereffeningsinstellingen en de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen naar Belgisch recht,
- in België gevestigde bijkantoren van vereffeningsinstellingen en bijkantoren van dergelijke instellingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte (hierna bijkantoren van instellingen buiten de EER);
- financiële holdings naar Belgisch recht en financiële dienstengroepen naar Belgisch recht (gemengde financiële holdings naar Belgisch recht);

- verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en bijkantoren in België van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte;
- verzekeringsondernemingen die deel uitmaken van een verzekeringsgroep;
- herverzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en bijkantoren in België van herverzekeringsondernemingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte;
- herverzekeringsondernemingen die deel uitmaken van een herverzekeringsgroep.

Een ander gedeelte van het toepassingsgebied van de norm heeft dan weer betrekking op instellingen die onder het toezicht vallen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (verkort FSMA) die in de plaats komt van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen:

- beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht;
- beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging die ressorteren onder het recht van een andere Lidstaat van de Europese Economische Ruimte (bijkantoren van EER;
- in België gevestigde bijkantoren van beheervennootschappen van instellingen voor collectieve belegging die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte.

Artikel 330 *in fine* van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 tot uitvoering van de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector bepaalt wat volgt: "*Waar de CBFA of het CSRSFI in deze teksten worden vermeld wat hun bevoegdheden betreft die door het onderhavige besluit worden overgedragen aan de Bank* [Nationale Bank van België]*, dient "Bank" te worden gelezen in plaats van "CBFA"*.

Wat dat betreft kan er dus geen rechtsvacuüm optreden naar aanleiding van de hervorming van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector.

2.2. Goedkeuring van de norm inzake bestrijding van het witwassen van kapitaal

In zijn brief van 16 november 2009 heeft de Hoge Raad het Instituut van de Bedrijfsrevisoren verzocht om een beroepsnorm op te stellen met regels die de bedrijfsrevisoren in acht moeten nemen in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.

De Hoge Raad heeft de aandacht van de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren tevens gevestigd op de risico-aanpak die de *Financial Action Task Force* (verkort FATF of *Groupement d'Action financière,* verkort GAFI) volgt, met de bedoeling die aanpak in te bouwen in het terzake op te stellen normatief kader.

a) Europees wettelijk kader

In 1991 werd in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld een eerste Europese richtlijn goedgekeurd[8] die in 2001 grondig werd gewijzigd[9].

In 2005 kwam er dan een nieuwe richtlijn[10] waarbij de richtlijn van 1991 werd opgeheven. Ook die nieuwe richtlijn werd gewijzigd, achtereenvolgens in 2007[11] en 2008[12].

8 Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*PB* L 166 van 28 juni 1991).

9 Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*PB* L 344 van 28 december 2001).

10 Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*PB* L 309 van 25 november 2005).

11 Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt tot wijziging van de Richtlijnen [….] 2005/60/EG […] (*PB* L 319 van 5 december 2007).

12 Richtlijn 2008/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 tot wijziging van Richtlijn 2005/60/EG tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, wat de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden betreft (*PB* L 76 van 19 maart 2008).

Daarnaast werden ook uitvoeringsmaatregelen[13] van de richtlijn van 2005 in 2006 goedgekeurd.

De lidstaten kregen tot 15 december 2007 de tijd om de richtlijn van 2005 inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, in hun nationale recht om te zetten en zich derhalve hiernaar te schikken.

Op 6 oktober 2009 heeft het Europese Hof van Justitie België veroordeeld[14] wegens niet-omzetting van die richtlijn.

b) Nationaal wettelijk kader

In 1993 werd in België ter omzetting van de Europese richtlijn van 1991 een wet goedgekeurd[15]. Sindsdien werd die wet herhaaldelijk gewijzigd.

Op 16 juli 2009 keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers in plenaire zitting een wetsontwerp goed[16] waarbij de voorschriften van de richtlijn 2005/60/EG in het Belgische recht zouden worden ingevoegd. Daarna ging het wetsontwerp naar de Senaat.

Het wetsontwerp dat op 17 juli 2009 bij de Senaat terechtkwam (Doc 4-1412), werd geëvoceerd. Er werden een aantal amendementen ingediend, waaronder een amendement over de cijferberoepen *[nvdr: de economische beroepen]* (vrijstelling van aangifte bij de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI) als het gaat om het verstrekken van juridisch advies) om die beroepen aan dezelfde regels te onderwerpen als de advocatuur wanneer zij een dergelijke opdracht uitvoeren.

Op 10 december 2009 werd het wetsontwerp zoals door de Senaat geamendeerd, teruggestuurd naar de Kamer. De hierboven vermelde amendementen met betrekking tot de economische beroepen werden aangenomen.

De Kamercommissie voor de Financiën en de Begroting heeft hierover verslag uitgebracht op 16 december 2009. De twee amendementen die de heer Dirk Van der Maelen had ingediend tegen de amendementen die de Senaat had aangenomen, werden verworpen (Doc 52 1988/8).

In dit document (52 1988/9 – Verslag uitgebracht in naam van de Kamercommissie voor de Financiën en de Begroting) verdient deze passus een bijzondere aandacht: *"Het wetsontwerp verplicht de beroepsorganisaties en de tuchtorganen van de cijferberoepen om interne regels uit te werken om ervoor te zorgen dat de meldingsplicht wordt nageleefd."*

In het *Belgisch Staatsblad* van 26 januari 2010 werd de wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 gepubliceerd.

Deze wet heeft sindsdien reeds herhaaldelijk het voorwerp uitgemaakt van diverse aanpassingen[17], zonder rechtstreekse weerslag op de leden van de economische beroepen.

De Hoge Raad heeft kennis genomen van de documenten die konden worden geconsulteerd op de website van de CFI (http://www.ctif-cfi.be) in de rubriek "Wetsbepalingen"/"Belgische wetgeving", met een gecoördineerde versie van de wet van 11 januari 1993 en een artikel van 85 pagina's van de hand van mevrouw Caty Grijseels, juridisch adviseur van de CFI, met een overzicht van

13 Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoeksprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten (*PB* L 214 van 4 augustus 2006).

14 Arrest van het Hof (Vijfde kamer) van 6 oktober 2009 – Commissie van de Europese Gemeenschappen/Koninkrijk België (Zaak C-6/9), *PB* C 282 van 21 november 2009.

15 Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *Belgisch Staatsblad* van 9 februari 1993.

16 Doc 52 1988/006 – Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van Vennootschappen.

17 Koninklijk besluit van 6 mei 2010 tot aanpassing van de lijst van ondernemingen onderworpen aan de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme *(Belgisch Staatsblad,* 10 mei 2010, 2de editie) enerzijds en het koninklijk besluit van 3 maart 2011 betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector *(Belgisch Staatsblad,* 9 maart 2011) anderzijds (in het bijzonder de artikelen 99 en 100 van voormeld koninklijk besluit).

alle wijzigingen die de wet van 18 januari 2010 aan de wet van 11 januari 1993 heeft gebracht. Naar het oordeel van de Hoge Raad is dit artikel een kwalitatief hoogstaand pedagogisch instrument, dat alle vennootschappen en personen die zich naar de wetgeving ter bestrijding van het witwassen van geld en het terrorisme moeten schikken, een beter inzicht kan verschaffen in de onlangs goedgekeurde rechtsregels.

De Hoge Raad doet nog opmerken dat de inleiding van het artikel besluit met de volgende bedenking: *"Echter kan men wel van een big bang spreken voor de niet-financiële beroepen, beoogd in de wet van 11 januari 1993"*.

c) Initiatieven van de Hoge Raad

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is steeds bijzonder begaan geweest met de problematiek in verband met de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme. Sinds de jaren '90 heeft de Hoge Raad terzake herhaaldelijk een proactieve rol gespeeld.

De Hoge Raad heeft het initiatief genomen om op datum van 16 november 2009 een brief te sturen naar de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren[18]. De bedoeling daarvan was tweevoudig:

- Mededelen welke maatregelen het IBR heeft genomen voor de toepassing van de voorschriften van artikel 21 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, meer bepaald met betrekking tot de maatregelen vervat in de artikelen 4, 5 en 6*bis* van die wet. Die informatie moet de Hoge Raad in staat stellen een algemeen beeld te krijgen van de maatregelen die dit Instituut heeft genomen inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, in het wettelijk kader zoals dit van kracht was vóór de omzetting van de richtlijn van 2005.

18 Een gelijkaardig schrijven is door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen overgemaakt aan de Voorzitters van de twee andere Instituten (IAB / BIBF) die de leden van de andere economische beroepen groeperen.

- De vertegenwoordigers van het IBR sensibiliseren voor de noodzaak om die nieuwe toepassingsmaatregelen te nemen zodra de wijziging van de wet van 11 januari 2003 definitief zal zijn goedgekeurd en in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd. Het wetsontwerp zoals dat door de Kamer van Volksvertegenwoordigers is goedgekeurd, bevat immers geen overgangsmaatregelen. De nieuwe maatregelen worden derhalve van kracht 10 dagen na publicatie van de wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 in het *Belgisch Staatsblad*.
- Hoewel het door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd wetsontwerp door de Senaat werd geëvoceerd, leek het de Hoge Raad belangrijk dat het IBR zo snel mogelijk grondig zou gaan nadenken over welke toepassingsmaatregelen best zouden worden genomen.

In dit opzicht wensten de leden van de Hoge Raad de aandacht van de vertegenwoordigers van het IBR te vestigen op twee punten:

- Het toepassingsgebied van de uitvoeringsmaatregelen die elk Instituut moet nemen, zou sterk dienen te worden uitgebreid, want artikel 37 (nieuw) van de gewijzigde wet van 11 januari 1993 (na goedkeuring van het wetsontwerp) zou een uitbreiding inhouden van de verplichtingen voor elk Instituut op het vlak van de toepassingsmaatregelen die het moet nemen met betrekking tot het hele Hoofdstuk II, zodat die niet langer beperkt blijven tot de drie artikelen waarnaar momenteel verwezen wordt.
- Uit de memorie van toelichting blijkt dat de toepassingsmaatregelen een dwingend karakter moeten hebben. Met andere woorden, er moet terzake een nieuwe beroepsnorm worden opgesteld die ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en aan de federale Minister, bevoegd voor Economie.

In zijn brief wijst de Hoge Raad er bovendien op dat hij het, in het kader van de coördinerende rol waarmee de wetgever de Hoge Raad voor de

Economische Beroepen op grond van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 heeft belast, op prijs zou stellen indien de drie Instituten die de respectieve onderdelen van de "economische beroepen" groeperen (IBR / IAB / BIBF), overleg plegen met het oog op een geharmoniseerde aanpak terzake.

Verder merkt de Hoge Raad in zijn schrijven van 16 november 2009 op dat het ontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 een risicoaanpak huldigt. In die optiek en ter informatie heeft de Hoge Raad aan de vertegenwoordigers van het IBR hierover twee documenten van de GAFI bezorgd:

- *Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money laundering and terrorist Financing – High level principles and procedures* (goedgekeurd in juni 2007);
- *Risk-Based Approach Guidance for accountants* (goedgekeurd in juni 2008).

In antwoord op de brief van de Hoge Raad heeft het Interinstitutencomité, opgericht conform de voorschriften van artikel 53 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, zich bereid verklaard tot onderling overleg met het oog op de vereiste coherentie in de gevolgde aanpak voor alle onderdelen van de economische beroepen, rekening houdend, weliswaar, met de specifieke eigenschappen van elke betrokken categorie van beroepsbeoefenaars.

Tevens werd voorgesteld om met de drie Instituten een gemeenschappelijke werkgroep op te richten, waar bij een vertegenwoordiger van de Hoge Raad als waarnemer zou worden uitgenodigd.

*

* *

In de loop van de maanden februari en maart 2010 hebben – bilaterale – contacten plaatsgevonden tussen de directeur-generaal en de secretarissen-generaal van de drie Instituten (en dus ook met de secretaris-generaal van het IBR) om na te gaan hoe deze Instituten zich zouden organiseren om zich te conformeren aan de nieuwe regels van de wet van 11 januari 1993, zoals die zijn ingevoegd ten gevolge van het amendement van december 2009, waaruit men het volgende kan afleiden: *"Het wetsontwerp verplicht de beroepsorganisaties en de tuchtorganen van de cijferberoepen om interne regels uit te werken om ervoor te zorgen dat de meldingsplicht wordt nageleefd"*.

Die bepaling is opgenomen in § 1 van artikel 39 (nieuw) van de wet van 11 januari 1993 en luidt als volgt:

"Onder voorbehoud van de toepassing van andere wetgeving, ***stellen de controle- of toezichthoudende overheden of tuchtoverheden van de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 1° tot 15°, 3 en 4****, de federale overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie voor de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 16° tot 19° en 21°, en de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken voor de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 20°,* ***doeltreffende mechanismen in ter controle van de naleving door deze ondernemingen en personen van de verplichtingen bedoeld in de artikelen 7 tot 20, 23 tot 30 en 33, alsook van deze bedoeld in de koninklijke besluiten, reglementen en andere maatregelen genomen ter uitvoering van dezelfde bepalingen van deze wet.***

De overheden bedoeld in het eerste lid mogen hun controle uitoefenen op grond van een afweging van de risico's."

Naar het oordeel van de Hoge Raad dient hieruit *a priori* te worden afgeleid dat er in de drie Instituten een vorm van systematische kwaliteitscontrole zal moeten worden ingesteld, althans als men de voorschriften wil naleven van de wet van 11 januari 1993 en haar koninklijke uitvoeringsbesluiten. De Hoge Raad is niettemin bereid elke andere suggestie van één van de drie Instituten om zich te conformeren aan de rechtsregels die de wet van 18 januari 2010 heeft ingevoegd, te onderzoeken.

*

* *

In antwoord op de brief van de Hoge Raad heeft het Interinstitutencomité, opgericht conform de voorschriften van artikel 53 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, zich bereid verklaard tot onderling overleg met het oog op de vereiste coherentie in de gevolgde aanpak voor alle onderdelen van de economische beroepen, rekening houdend, weliswaar, met de specifieke eigenschappen van elke betrokken categorie van beroepsbeoefenaars. Tevens werd voorgesteld om met de drie Instituten een gemeenschappelijke werkgroep op te richten, waarbij een vertegenwoordiger van de Hoge Raad als waarnemer zou worden uitgenodigd.

Op initiatief van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft op 26 april 2010 een vergadering plaatsgehad in de kantoren van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de CFI (de heer Jean-Claude Delepière, Voorzitter, en mevrouw Caty Grijseels, Juridisch adviseur), van de Hoge Raad en van de drie Instituten.

Doel van deze vergadering was alle partijen samenbrengen om naar aanleiding van de hervorming van de wet van 1993 tot bestrijding van het witwassen van geld, voor de uitwerking van toepassingsmaatregelen met betrekking tot de economische beroepen een werkmethode vast te stellen.

Voor de gemeenschappelijke vergaderingen met de vertegenwoordigers van de drie Instituten werd een tijdschema afgesproken, zodanig dat de normatieve werkzaamheden van start konden gaan.

Deze in april 2010 opgerichte gemeenschappelijke werkgroep met de drie Instituten is zijn werkzaamheden gestart met de opstelling van een gemeenschappelijke normatieve tekst (gemeenschappelijk "reglement" genoemd) en heeft verschillende technische vergaderingen gehouden met vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI) en van de Hoge Raad.

Uitgangspunt voor de bindende normatieve tekst opgesteld door de drie Instituten samen, was het reglement van de CBFA, dat werd bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 maart 2010, waaruit alle specifiek voor de financiële beroepen voorkomende passages werden weggelaten en vervangen door specifiek op de economische beroepen gerichte passages.

Gelet op het feit dat er voor het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een eigen wettelijk kader geldt dat hem niet toestaat om een "reglement" uit te vaardigen, werd het "reglement" omgedoopt tot "norm" en bij die gelegenheid heeft het Instituut beslist om het document te herstructureren.

Over een ontwerpnorm van de Raad van het IBR (goedgekeurd op 29 oktober 2010) is conform de voorschriften van artikel 30 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie gehouden vooraleer het ontwerp is voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Na afloop van de publieke consultatie heeft de Raad van het IBR, na kennis te hebben genomen van de reacties ontvangen in het kader van die consultatie, de Hoge Raad een nieuwe versie van de ontwerpnorm (zoals aangenomen op 4 februari 2011) voorgelegd met het verzoek die goed te keuren.

Alvorens over te gaan tot een onderzoek naar aanleiding van het verzoek om goedkeuring van de door de vertegenwoordigers van het IBR voorgelegde ontwerpnorm, hebben de leden van de Hoge Raad, zoals vereist door artikel 30 van de wet van 22 juli 1953, de vertegenwoordigers van het IBR gehoord tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 16 februari 2011.

Vooraf had tijdens de vergadering van 12 januari 2011 een informele ontmoeting plaats tussen de vertegenwoordigers van de drie Instituten en de leden van de Hoge Raad.

Tijdens de vergadering van 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad, naast de voornoemde hoorzitting, de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm onderzocht. In het kader van dat onderzoek werden twee punten bijzonder geapprecieerd:

- het feit dat alle opmerkingen vervat in de brief van 1 december 2010 van de Cel voor Financiële Informatieverwerking in de versie van 4 februari 2011 van de ontwerpnorm werden verwerkt en
- het feit dat de door de Raad van het IBR ter goedkeuring voorgelegde norm, hoewel anders gestructureerd, ten gronde overeenstemt met de bepalingen van het ontwerpreglement dat zowel de Raad van het IAB als de Nationale Raad van het BIBF voor advies hebben meegedeeld.

Na afloop van de vergadering op 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad beslist om de door de Raad van het IBR voorgelegde ontwerpnorm goed te keuren en een voor beide andere Instituten gunstig advies uitgebracht. Van de brief aan de federale Minister, bevoegd voor Economie, is een kopie als bijlage 4 bij dit jaarverslag gevoegd.

Om de nodige rechtszekerheid te waarborgen, was het naar het oordeel van de Hoge Raad belangrijk dat dit dossier bij voorrang zijn beslag zou krijgen, aangezien in de wet die in januari 2010 was bekendgemaakt, geen overgangsperiode was opgenomen.

*

* *

Voorts heeft de Hoge Raad in zijn brief van 17 februari 2011 de aandacht van de vertegenwoordigers van de drie Instituten gevestigd op het feit dat nog niet alle voorschriften van de wet van 11 januari 1993, zoals bijgewerkt in 2010, zijn omgezet en dat de vertegenwoordigers van elk van deze Instituten de Hoge Raad op de hoogte dienen te houden van de verdere initiatieven die zij zullen nemen en binnen welke termijn dat effectief zal gebeuren.

De voorschriften die nog niet (integraal of gedeeltelijk, naargelang van het geval) zijn uitgevoerd, hebben ten minste betrekking op de maatregelen die elk van de drie Instituten moet nemen om ervoor te zorgen dat de regels van de wet van 11 januari 1993, bijgewerkt in 2010, worden nageleefd, zoals vereist door artikel 39 van die wet. Specifiek voor het IBR lijkt het nuttig eraan te herinneren dat de kwaliteitscontrole wordt verricht onder de eindverantwoordelijkheid van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (verkort KVI).

In de loop van 2011 zal de Hoge Raad nagaan welke maatregelen de verantwoordelijken van die drie Instituten zullen hebben genomen om de integrale toepassing te realiseren van alle regels uit de wet van 11 januari 1993 op alle onderdelen van de economische beroepen die onder die wet vallen.

d) Aangiften door leden van de economische beroepen aan de CFI

Uit het jaarverslag 2010 van de Cel voor Financiële Informatieverwerking blijkt dat het aantal aangiften in 2010 door bedrijfsrevisoren daalt, terwijl de aangiften door accountants, belastingconsulenten of erkende boekhouders(-fiscalisten) iets zijn gestegen.

Deze aangiften hadden betrekking op een bedrag van respectievelijk 15,13 miljoen euro voor de aangiften verricht door leden van het IBR, en 0,49 miljoen euro voor de aangiften verricht door leden van het IAB en het BIBF.

In de loop van 2011 zal de Hoge Raad met de vertegenwoordigers van de drie Instituten uitzoeken waarom er zo weinig aangiften bij de CFI waren, enerzijds, en met de vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking nagaan hoe eventueel een grotere proactiviteit kan worden bewerkstelligd bij de diverse onderdelen van de economische beroepen, anderzijds.

2.3. Opvolging van het begeleidingsplan in verband met de goedkeuring, in 2009, van een norm bedoeld om op termijn in België de "clarified ISA" in te voeren

Historiek van het dossier

Op datum van 17 juli 2008 had de Raad van het IBR aan de Hoge Raad een werkprogramma overgemaakt in verband met de normen en aanbevelingen van het IBR voor de komende jaren.

Dit werkprogramma verwoordde de uitdrukkelijke wens van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren om op termijn over te stappen naar de internationale auditnormen zoals die zijn vastgesteld door de *International Auditing and Assurance Standards Board* (verkort IAASB), goedgekeurd door het internationaal orgaan *Public Interest Oversight Board* (verkort PIOB) en gepubliceerd door de *International Federation of Accountants* (verkort IFAC), met name de *International Standards on Auditing* (verkort ISA).

In 2008 heeft de Hoge Raad zich dan ook intensief bezig gehouden met het onderzoek en de analyse van het voorstel van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren om in de toekomst voor de controle van de (zowel geconsolideerde als statutaire) jaarrekening van alle ondernemingen waarvoor op grond van de Belgische regelgeving de wettelijke controleverplichting geldt, de *clarified* ISA te volgen.

In december 2008 had de Hoge Raad de wens te kennen gegeven dat de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de raadsleden van het IBR zou wijzen op het belang van een passende communicatie met de leden van het Instituut. In die optiek heeft de Hoge Raad het Instituut van de Bedrijfsrevisoren gevraagd om voor het beroep een studiedag of een forum te organiseren waarop voor de bedrijfsrevisoren de draagwijdte van het voorstel van het IBR en de gevolgen hiervan voor de beroepsbeoefenaars zouden worden toegelicht, alsook om onder de bedrijfsrevisoren een gedachtewisseling op gang te brengen in verband met de uitdagingen en verwachtingen naar aanleiding van de invoering van de *clarified* ISA. De Hoge Raad heeft tevens de aandacht gevestigd op het belang om nadien een publieke consultatie te organiseren, waarbij duidelijk zou worden aangegeven welke de doelstellingen van de Raad van het Instituut zijn, wat de gevolgen zijn van deze invoering en welke middelen het beroep daartoe ter beschikking krijgt.

In februari 2009 heeft de Hoge Raad aan het Directoraat-generaal *Interne markt en diensten* van de Europese Commissie gevraagd of het mogelijk was een duidelijk beeld te krijgen van de situatie in verband met het al dan niet effectieve gebruik van dergelijke internationale auditnormen in de diverse lidstaten van de Europese Unie. De Hoge Raad wenst de Europese Commissie te danken voor de kwaliteit van het werk dat de *sub-group ISA* van de *European Group of Auditor's Oversight Bodies* (verkort EGAOB) in de loop van 2009 heeft geleverd, ter voorbereiding van de publieke consultatie over de wenselijkheid (of niet) van een overstap naar de *clarified* ISA voor de wettelijke controles zoals bedoeld in de richtlijn 2006/43/EG.

Voor de organisatie van de publieke consultatie onder de bedrijfsrevisoren over het voorstel tot overschakeling naar de ISA-normen voor de wettelijke controle van jaarrekeningen in België, heeft de Hoge Raad in zijn brief van 6 februari 2009 aan de vertegenwoordigers van de Raad van het IBR voorgesteld zich te laten leiden door het document dat de Britse *Auditing Practices Board* (verkort APB) in oktober 2008 had opgesteld voor zijn publieke consultatie in verband met de overschakeling van de ISA-normen naar de *clarified* ISA-normen. Naar het oordeel van de Hoge Raad vormt dat consultatiedocument inderdaad een bijzonder nuttig pedagogisch instrument dat de geconsulteerden in staat stelt met kennis van zaken stelling te nemen.

Ingaand op de vraag van de Hoge Raad van december 2008, heeft de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 26 mei 2009 een forum van het revisoraat georganiseerd met als thema "*Modernisering van de controlenormen in België: de internationale auditnormen (ISA)?*", waarop de inzet en de gevolgen van de voorgenomen overschakeling naar de *clarified* ISA werden toegelicht. 's Namiddags waren er *workshops* waarin de bedrijfsrevisoren konden discussiëren over meer specifieke aspecten van de problematiek.

Voorts had de Hoge Raad op zijn vergadering van 29 mei 2009 ook de gelegenheid om te luisteren naar de vertegenwoordigers van een enquêtebureau, de vennootschap *Dedicated Research*. Dit bureau had in april 2009 van leden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de opdracht gekregen om bij de Belgische bedrijfsrevisoren die niet behoren tot de grote internationale structuren (dus buiten de *Big four* en BDO) een enquête te houden in verband met een aantal aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor, waaronder de reactie van de beroepsbeoefenaars op een eventuele overstap naar de *clarified* ISA.

Bovendien heeft de Hoge Raad een onderzoek gewijd aan het besluitvormingsproces en de gevolgen van een overstap naar de (al dan niet *clarified*) ISA-normen in bepaalde lidstaten van de Europese Unie (meer bepaald in Oostenrijk, Nederland en Groot-Brittannië), maar ook in derde landen (Canada in het bijzonder), om zo een beter zicht te krijgen op alle aspecten in de aanloop naar en de afwikkeling van een effectieve beslissing om op termijn over te schakelen naar de *clarified* ISA.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft ook kennis genomen van het "*Statement*" van de internationale organisatie van effectencommissies (*International Organization of Securities Commissions*, verkort IOSCO) van 11 juni 2009 in verband met de ISA-normen en licht hieruit de drie volgende passages:

- *"IOSCO endorses the replacement of the previous ISAs with the new standards, noting the improvements that have resulted from clarifying the ISA requirements. IOSCO looks forward to continued progress in terms of the translation, education and other efforts by many to facilitate global audit practices as well as the continuous improvement of ISAs over time."*
- *"IOSCO believes that there is an important role to be played by a set of international auditing standards in contributing to global financial reporting and supporting investor confidence and decision making. Current events in the global capital markets underscore the importance of this support. With respect to ISAs, IOSCO notes that today many securities regulators accept audits performed in accordance with ISAs in their capital markets. As a result ISAs are able to play an important role in facilitating cross-border securities offerings and listings in those markets."*
- *"IOSCO encourages securities regulators to accept audits performed and reported in accordance with the clarified ISAs for cross-border offerings and listings, recognizing that the decision whether to do so will depend on a number of factors and circumstances in their jurisdiction. Further, IOSCO notes the potential role of the clarified ISAs for purely domestic offerings and listings and thus encourages securities regulators and relevant authorities to consider the clarified ISAs when setting auditing standards for national purposes, recognizing that factors at the national and regional level will be relevant to their considerations."*

Naar aanleiding van zijn vergadering van 19 juni 2009 wenste de Hoge Raad ook de heer Jacques Vandernoot te horen, die als bedrijfsrevisor door het IBR in het kader van het forum voor het revisoraat van 26 mei 2009 was belast met een vergelijkende presentatie over het huidige Belgische normenstelsel, enerzijds, en de *clarified* ISA, anderzijds. Na deze technische presentatie volgde voor de leden van de Hoge Raad een vruchtbare gedachtewisseling met de betrokken bedrijfsrevisor.

Op 6 juli 2009 startte de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren met een publieke consultatie over een ontwerpnorm in verband met de toepassing van de ISA-normen in België, overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor.

Daarenboven werd de Hoge Raad – die zich daarover heeft verheugd – op de hoogte gebracht van het in de mededeling van 27 juli 2009 aangekondigde initiatief van de Raad van het IBR tot oprichting van een "cel SP" (*sole practitioners*), verbonden aan de Commissie "SME/SMP"

van het IBR, waarvan de eerste vergadering plaatshad op 14 september 2009.

Die mededeling stelt dat deze cel openstaat voor iedere belangstellende confrater en "*zou een bevoorrechte gedachten-uitwisselingsplaats moeten vormen tussen de vertegenwoordigers van de Raad* [van het IBR] *en de confraters die wensen bij te dragen tot de activiteiten van het Instituut door het behandelen van professionele vragen die specifiek verbonden zijn aan kleinere kantoren, zoals bij voorbeeld betreffende de diensten verleend door het Instituut en de organisatie van deze kantoren en de toepassing van de normen, in het kader van de internationale evoluties*".

Deze publieke consultatie voor ons land liep parallel met een Europese consultatie (zie hierna onder hetzelfde punt).

De Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een ontwerpnorm over de toepassing van de ISA-normen in België, zoals die op 2 oktober 2009 is aangenomen door de Raad van het IBR, ter goedkeuring voorgelegd, met in bijlage de diverse reacties door het IBR ontvangen in het kader van de publieke consultatie.

Goedkeuring van de norm door de Hoge Raad

Alvorens over te gaan tot een eventuele goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnorm, heeft de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen (verplichting/mogelijkheid voorzien door artikel 30 van de voornoemde wet):

- raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm (de briefwisseling tussen de Hoge Raad en de CBFA van 21 oktober 2009 en 17 november 2009 en het advies van de CBFA van 9 december 2009);
- hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 23 november 2009.

De Hoge Raad heeft de ontwerpnorm onderzocht die de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren hem ter goedkeuring had voorgelegd, samen met de diverse reacties die het IBR in het kader van de publieke consultatie had ontvangen. De Hoge Raad heeft kunnen vaststellen dat er geen enkele reactie was over de inhoud van de *clarified* ISA, wat betekent dat het doelpubliek van de consultatie geen enkel inhoudelijk probleem heeft gesignaleerd.

In verband met de praktische aspecten van een overschakeling van het nationale normenstelsel naar het internationale normenstelsel waren er daarentegen talrijke opmerkingen, meer bepaald vanwege bedrijfsrevisoren uit kleinere structuren of zelfs van alleenwerkende bedrijfsrevisoren. In essentie zijn het dus de gevolgen van een dergelijke beslissing die commentaar hebben uitgelokt, veeleer dan inhoudelijke problemen rond de voorschriften van de internationale auditnormen. Uit deze reacties blijkt dat er een vrees bestaat op twee belangrijke punten:

- riskeert deze beslissing niet te leiden tot een nog sterkere concentratie van de sector van de externe audit in België ?
- riskeert deze overschakeling naar de ISA-normen niet te leiden tot nog veel strengere eisen inzake kwaliteitscontrole, meer bepaald op het vlak van de controle op de opdrachten in de kleinste ondernemingen of zelfs in de verenigingssector?

Begin november 2009 heeft de Hoge Raad meegedeeld welke punten in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm (gedateerd op 2 oktober 2009) nog problemen stelden:

- de opheffing van de inwerkingtreding in twee fases, terwijl in het kader van de publieke consultatie een tijdspanne van twee jaar werd voorgesteld, naargelang het gaat om controles uitgevoerd in beursgenoteerde vennootschappen, kredietinstellingen of verzekeringsondernemingen, dan wel om controles uitgevoerd in andere vennootschappen;
- het gebruik van een Engelstalige versie van de internationale auditnormen, wat strijdig is met de wetgeving inzake het gebruik van de landstalen;

- de onmogelijkheid om voor elke latere wijziging van de internationale auditnormen een blanco volmacht te geven;
- het belang om de nodige klaarheid te scheppen over het begeleidingsplan waarvan sprake in het begin van de norm.

De Raad van het IBR heeft zijn norm aangepast op de eerste drie punten die de Hoge Raad had aangehaald en heeft een nieuwe versie meegedeeld zoals die op 10 november 2009 was goedgekeurd.

In het kader van de hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR op 23 november 2009, heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een gedetailleerd begeleidingsplan geëist. Dit begeleidingsplan werd door de Raad van het IBR op 14 december 2009 goedgekeurd.

Aangezien alle wettelijke procedurevoorwaarden waren vervuld en gelet op de geboden waarborgen *in globo* (norm van 10 november 2009 en begeleidingsplan van 14 december 2010), heeft de Hoge Raad in zijn vergadering van 15 december 2009 beslist om de ontwerpnorm dd. 10 november 2009 goed te keuren, mits het IBR op geregelde tijdstippen zou informeren over de vordering van het begeleidingsprogramma, zodanig dat de Hoge Raad er zich zou kunnen van vergewissen dat de begeleidingsmaatregelen verlopen volgens het programma dat het IBR aan de Hoge Raad heeft meegedeeld.

Op datum van 23 december 2009 is een brief overgemaakt aan de heer Vincent Van Quickenborne, federale Minister bevoegd voor Economie, waarin hem de beslissing van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van 15 december 2009 tot goedkeuring van de ontwerpnorm ter kennis werd gebracht. Die brief gaat als bijlage 5 bij dit verslag.

Er werd ook een brief gericht aan de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren om hem in kennis te stellen van de beslissing van de Hoge Raad van 15 december 2009.

In verband met de vraag over de indirecte gevolgen van een verzwaring van de regels inzake kwaliteitscontrole, heeft de Hoge Raad op 18 januari 2010 een brief gericht aan de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren waarin zijn aandacht werd gevestigd op een document dat in december 2009 door de *Auditing Practices Board* werd gepubliceerd onder de titel "*Guidance on smaller entity audit documentation*".

Die tweede versie van de *practice note* 26 van het Britse APB leek de Hoge Raad inderdaad bijzonder interessant, omdat dit document een uiterst nuttige handleiding bevat in het kader van de voorbereiding van auditors op de kwaliteitscontrole met betrekking tot het documenteren van dossiers over de wettelijke controle van jaarrekeningen van kleinere entiteiten. Naar het oordeel van de Hoge Raad zou voor het documenteren van dergelijke dossiers, in functie van de aard van gecontroleerde entiteiten, op basis van dit type handleiding een soort "*scalability*" moeten kunnen worden ingevoerd.

Met zijn brief van 18 januari 2010 aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft de Hoge Raad dan ook gevraagd om een normatief document op te stellen waarin voor het documenteren van werkdossiers dit soort "*scalability*" wordt opgenomen. Voor wettelijke auditors in België zou dit volgens de Hoge Raad bijzonder nuttig zijn.

Goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

Op 1 april 2010 heeft de heer Vincent Van Quickenborne, federale Minister bevoegd voor Economie, zijn goedkeuring gegeven aan de op 15 december 2009 door de Hoge Raad goedgekeurde norm van 10 november 2009. Dit bericht inzake de goedkeuring is gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 16 april 2010; een *erratum* is verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 28 april 2010.

Overeenkomstig artikel 30 van de wet van 22 juli 1953 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen deze norm, zodra die een definitief karakter had verkregen, op de website van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren geplaatst, op het volgende adres: http://www.oversight-audit-belgium.eu.

Europese consultatie over een eventuele overschakeling op termijn naar de clarified ISA

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft in 2009 geregeld deelgenomen aan de *plenum*vergaderingen van de EGAOB en de vergaderingen van zijn *sub-group ISA*. Eén van de centrale thema's op die vergaderingen (in het bijzonder die van de *sub-group ISA*) was het uittekenen van de denkpistes voor het Europese consultatiedocument in verband met de wenselijkheid (of niet) om op Europees vlak voor elke wettelijke controle van jaarrekeningen die onder de richtlijn 2006/43/EG valt, over te schakelen naar de *clarified* ISA.

In het kader van de vergaderingen van de *sub-group ISA* werd in 2009 herhaaldelijk een presentatie gegeven over de stand van zaken en de voornaamste resultaten van de twee studies die de Europese Commissie in 2008 had besteld om een beter zicht te krijgen op de implicaties van de problematiek rond de goedkeuring van de *clarified* ISA:

- het verslag van de Universiteit van Duisburg-Essen, dat afgesloten werd op 12 juni 2009, met als titel "*Evaluation of the Possible Adoption of International Standards on Auditing (ISA) in the EU*";
- het verslag van het *Maastricht Accounting, Auditing and Information Management Center* (MARC), dat afgesloten werd op 20 juli 2009, met als titel "*Evaluation project of the differences between International Standards on Auditing (ISA) and the Standards of the US Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)*".

Over een document in verband met de eventuele overschakeling in Europa naar de internationale ISA-normen liep vanaf 22 juni 2009 een publieke consultatie. Dit document bestond uit 10 vragen, bedoeld om een duidelijke structuur te brengen in het onderzoek van de diverse sleutelelementen in de gemeenschappelijke besluitvorming op het niveau van alle lidstaten van de Europese Unie. Deze vragen kunnen in drie categorieën worden opgesplitst:

- de aanvaardbaarheid (of niet) van de ISA-normen opgesteld door de IAASB[19] en de noodzaak om voor de Europese Commissie al dan niet de mogelijkheid te voorzien om die normen te kunnen wijzigen ;
- commentaren in verband met de "kosten/baten-analyse" van de Duitse Universiteit van Duisburg-Essen, met het toepassingsgebied (wat gebeurt er met de norm ISQC 1) alsook met de noodzaak (of niet) van een grotere harmonisatie van de auditverslagen in de Europese Unie;
- bereidheid (of niet) om de ISA-normen op Europees vlak over te nemen en zo ja, draagwijdte en planning van een dergelijke invoering.

Aanvankelijk zou deze publieke consultatie tot 15 september 2009 lopen, maar zij werd verlengd tot en afgesloten op 15 oktober 2009.

In het kader van de laatste twee vergaderingen van de *sub-group ISA* van de EGAOB en de *plenum*vergadering van de EGAOB zelf, telkens in november 2009, kwamen verschillende thema's ter sprake uit de antwoorden die de Europese Commissie had ontvangen, alhoewel op dat tijdstip nog geen synthese voorhanden was.

Uit de synthese die het Directoraat-generaal Interne markt en diensten in maart 2010 publiceerde, blijkt dat de Europese Commissie op haar publieke consultatie in verband met de invoering van de ISA-normen, 89 reacties ontving, afkomstig van een zeer gevarieerd doelpubliek.

Uit de samenvatting die de synthese – zoals gepubliceerd door de Europese Commissie – voorafgaat, kan men zes hoofdlijnen afleiden:

- De overgrote meerderheid van de reacties spreekt zich uit ten gunste van een goedkeuring van de internationale ISA-normen in de Europese Unie. Een duidelijke meerderheid is te vinden voor een toepassing van de ISA-normen op de wettelijke controle van alle vennootschappen, ook de kleine ondernemingen waarvoor een audit verplicht is.

19 Deze normen worden goedgekeurd door het internationaal orgaan *Public Interest Oversight Board* (verkort PIOB) en gepubliceerd door de *International Federation of Accountants* (verkort IFAC).

- Uit de reacties blijkt de overtuiging dat de ISA-normen internationaal op ruime schaal worden aanvaard. Eventuele wijzigingen van de Europese Commissie of van de lidstaten aan de ISA-normen zouden uiterst beperkt moeten blijven. De overgrote meerderheid van de reacties staat gunstig tegenover de invoering van toepassingsmodaliteiten en verklarende commentaren, die een bijzonder statuut mogen krijgen dat verschilt van "*best practices*".
- Een aantal reacties, meer bepaald van kleine en middelgrote auditkantoren (verkort KMA), laten een ongerustheid horen in verband met de kostprijs en de administratieve gevolgen van een invoering van de ISA-normen voor de audit van kleine en middelgrote ondernemingen (verkort KMO). In sommige reacties wordt de vraag gesteld of de ISA-normen naar evenredigheid zouden mogen worden toegepast, in functie van de grootte en complexiteit van de gecontroleerde entiteiten, terwijl andere reacties stellen dat de toepassing van deze normen gemakkelijk aan te passen is voor minder complexe controles.
- De meeste reacties zijn van oordeel dat de internationale norm inzake kwaliteitscontrole, gepubliceerd door IFAC – de ISQC 1 – bij het invoeringsproces moet worden betrokken. Talrijke reacties vragen de Commissie om een evenredige en soepele toepassing van de norm ISQC 1 op de KMA te overwegen of toe te staan dat de huidige, gelijkwaardige interne normen inzake kwaliteitscontrole verder zouden mogen worden toegepast in de lidstaten.
- De meeste reacties staan gunstig tegenover de invoering van de ISA-normen van de serie 700, die betrekking hebben op het verslag van de auditor. De lidstaten zouden hetzij het model van een auditverslag van de IAASB kunnen overnemen, hetzij in zekere mate hiervan afwijken. Auditverslagen zouden dus van de ene lidstaat van de Europese Unie tot de andere kunnen verschillen. De ISA 700 normen zouden echter een aantal gemeenschappelijke punten in de verslagen garanderen, onder andere qua structuur. De meeste reacties waren van oordeel dat in de verslagen van de auditors zou moeten worden vermeld dat zij in overeenstemming met de ISA-normen zijn opgesteld, aangezien noch de Commissie, noch de lidstaten die normen zouden dienen te wijzigen. Talrijke andere reacties vinden echter dat een verwijzing naar "de ISA-normen zoals goedgekeurd in de Europese Unie" de voorkeur verdient, rekening houdend met de mogelijkheid van toevoegingen of uitzonderingen.
- De reacties in verband met het tijdschema voor een eventuele overschakeling lopen sterk uiteen, zonder enige vorm van consensus. In het algemeen lijken kleine en middelgrote kantoren meer tijd nodig te hebben om zich te kunnen voorbereiden op de invoering van de ISA-normen.

Op dit ogenblik heeft Europa nog geen principieel standpunt ingenomen over een eventuele beslissing om de *clarified* ISA op te leggen voor de wettelijke controle van jaarrekeningen in de lidstaten van de Europese Unie.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is in 2010 de evolutie van dit dossier op Europees niveau van nabij blijven volgen, gelet op zijn rol - als entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren - met betrekking tot de normatieve aspecten van het beroep in het kader van de wettelijke controle van jaarrekeningen in België.

De Hoge Raad is bovendien bereid om zijn ervaring met de organisatie van een harmonieuze overschakeling naar een ander internationaal normenstelsel mét instandhouding van de structuur van de bestaande auditmarkt, met andere lidstaten van de Europese Unie te delen.

Interessant om te vermelden is de bekendmaking in oktober 2010 door de Europese commissaris belast met de Interne markt en diensten, de heer Michel Barnier, van het groenboek over het beleid inzake de controle van financiële overzichten en de lessen uit de recente financiele crisis van 2008. De vraag van de eventuele overstap naar de internationale auditnormen op Europees vlak heeft opnieuw het voorwerp uitgemaakt van diverse vragen in het kader van deze publieke consultatie.

Tot op heden heeft de Europese Commissie nog geen beslissing genomen in dit dossier.

Opvolging van het begeleidingsplan goedgekeurd door de Raad van het IBR

In de loop van 2010 heeft de Hoge Raad op trimestriële basis een opvolging ontvangen van het begeleidingsplan zoals op verzoek van de Hoge Raad goedgekeurd door de Raad van het IBR; dit begeleidingsplan moet het ganse beroep toelaten (zowel de revisoren die behoren tot de grotere structuren als de revisoren die in kleinere structuren werkzaam zijn, of zelfs alleen werken) om het hoofd te kunnen bieden aan de wijziging van het referentiekader op het vlak van de beroepsnormen die toepasselijk zijn op de verschillende opdrachten van wettelijke jaarrekeningcontrole.

In dit verband kan herinnerd worden aan het feit dat de federale Minister, bevoegd voor Economie, zich in zijn bericht van 1 april 2010 tot eind 2011 het recht voorbehoudt om na te gaan of het begeleidingsplan op een passende manier evolueert.

De Minister, bevoegd voor Economie, kan inderdaad beslissen dat deze norm niet in werking treedt met betrekking tot de controle van de financiële overzichten (audit) en het beperkt nazicht van de financiële informatie van organisaties van openbaar belang voor alle boekjaren afgesloten door deze entiteiten vanaf 15 december 2012 en met betrekking tot de controle van de financiële overzichten (audit) en het beperkt nazicht van de financiële informatie van organisaties van andere entiteiten voor alle boekjaren afgesloten door deze entiteiten vanaf 15 december 2014, indien hij vaststelt dat er nog geen norm werd aangenomen die de specifieke Belgische bepalingen inzake audit die niet opgenomen zijn in de ISA's herneemt en/of dat het begeleidingsplan in dit verband opgesteld door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren niet toegepast werd.

3. A posteriori-nazicht van de adviezen, omzendbrieven en mededelingen – artikel 30, § 5 van de wet van 22 juli 1953

Tijdens de verslagperiode heeft de Hoge Raad vanwege het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een aantal adviezen, omzendbrieven en mededelingen ontvangen, in overeenstemming met de voorschriften van artikel 30, § 5 van de wet van 1953.

Er kan aangestipt worden dat de wetgever in verband met het *a posteriori*-nazicht geen specifieke termijnen heeft vastgesteld voor het nazicht van de maatregelen die de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft genomen. De Hoge Raad zal deze documenten bijgevolg ten gepaste tijde analyseren, en dit volgens een thematische aanpak.

Het jaarverslag 2010 van de Hoge Raad als entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, bevat een overzicht van alle initiatieven van de Hoge Raad tegenover de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in verband met de diverse adviezen, omzendbrieven of mededelingen die de Hoge Raad in 2010 heeft ontvangen.

4. Beslissing tot voortijdige beëindiging van een commissarismandaat – artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen

Ingeval van een voortijdige beëindiging van een commissarismandaat moeten de gecontroleerde vennootschap en de commissaris de Hoge Raad in kennis stellen van het ontslag tijdens de opdracht en op afdoende wijze de redenen hiervoor uiteenzetten. Deze verplichting is door de wet van 17 december 2008 (*Belgisch Staatsblad* van 29 december 2008) ingevoerd in het Wetboek van vennootschappen (artikel 135, § 2).

De Hoge Raad heeft een procedure uitgewerkt waarbij systematisch en binnen de maand de betrokken dossiers aan de overige entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht worden meegedeeld, conform de wettelijke voor-

schriften die eind 2008 in het Wetboek van vennootschappen zijn ingevoegd.

Zoals in 2009 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen ook in 2010 een statistische analyse uitgevoerd op basis van de meldingen die de Hoge Raad tijdens het kalenderjaar heeft ontvangen. Uit deze statistische analyse kunnen een aantal krachtlijnen omtrent de voortijdige mandaatbeëindigingen worden afgeleid. De resultaten van deze studie zijn opgenomen in het jaarverslag van de Hoge Raad als entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (punt 3.4.).

C. Betrokkenheid bij andere dossiers ter vrijwaring van het algemeen belang

1. Strijd tegen het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme

a) Europees wettelijk kader

In 1991 werd in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld een eerste Europese richtlijn goedgekeurd[20] die in 2001 grondig werd gewijzigd[21].

In 2005 kwam er dan een nieuwe richtlijn[22] waarbij de richtlijn van 1991 werd opgeheven. Ook die nieuwe richtlijn werd gewijzigd, achtereenvolgens in 2007[23] en 2008[24].

Daarnaast werden ook uitvoeringsmaatregelen[25] van de richtlijn van 2005 in 2006 goedgekeurd.

De lidstaten kregen tot 15 december 2007 de tijd om de richtlijn van 2005 inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, in hun nationale recht om te zetten en zich derhalve hiernaar te schikken.

Op 6 oktober 2009 heeft het Europese Hof van Justitie België veroordeeld[26] wegens niet-omzetting van die richtlijn.

b) Nationaal wettelijk kader

In 1993 werd in België ter omzetting van de Europese richtlijn van 1991 een wet goedgekeurd[27]. Sindsdien werd die wet herhaaldelijk gewijzigd.

Op 16 juli 2009 keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers in plenaire zitting een wetsontwerp goed[28] waarbij de voorschriften van de richtlijn 2005/60/EG in het Belgische recht zouden worden ingevoegd. Daarna ging het wetsontwerp naar de Senaat.

Het wetsontwerp dat op 17 juli 2009 bij de Senaat terechtkwam (Doc 4-1412), werd geëvoceerd. Er werden een aantal amendementen ingediend, waaronder een amendement over de cijferberoepen *[nvdr: de economische beroepen]* (vrijstelling van aangifte bij de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI) als het gaat om het verstrekken van juridisch advies) om die beroepen aan dezelfde regels te onderwerpen als de advocatuur wanneer zij een dergelijke opdracht uitvoeren.

20 Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*PB* L 166 van 28 juni 1991).

21 Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*PB* L 344 van 28 december 2001).

22 Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*PB* L 309 van 25 november 2005).

23 Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt tot wijziging van de Richtlijnen [....] 2005/60/EG [...] (*PB* L 319 van 5 december 2007).

24 Richtlijn 2008/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 tot wijziging van Richtlijn 2005/60/EG tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, wat de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden betreft (*PB* L 76 van 19 maart 2008).

25 Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoeksprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten (*PB* L 214 van 4 augustus 2006).

26 Arrest van het Hof (Vijfde kamer) van 6 oktober 2009 — Commissie van de Europese Gemeenschappen/Koninkrijk België (Zaak C-6/9), *PB* C 282 van 21 november 2009.

Op 10 december 2009 werd het wetsontwerp zoals door de Senaat geamendeerd, teruggestuurd naar de Kamer. De hierboven vermelde amendementen met betrekking tot de economische beroepen werden aangenomen.

De Kamercommissie voor de Financiën en de Begroting heeft hierover verslag uitgebracht op 16 december 2009. De twee amendementen die de heer Dirk Van der Maelen had ingediend tegen de amendementen die de Senaat had aangenomen, werden verworpen (Doc 52 1988/8).

In dit document (52 1988/9 – Verslag uitgebracht in naam van de Kamercommissie voor de Financiën en de Begroting) verdient deze passus een bijzondere aandacht: *"Het wetsontwerp verplicht de beroepsorganisaties en de tuchtorganen van de cijferberoepen om interne regels uit te werken om ervoor te zorgen dat de meldingsplicht wordt nageleefd."*

In het *Belgisch Staatsblad* van 26 januari 2010 werd de wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 gepubliceerd.

De Hoge Raad heeft kennis genomen van de documenten die konden worden geconsulteerd op de website van de CFI (http://www.ctif-cfi.be) in de rubriek "Wetsbepalingen" / "Belgische wetgeving", met een gecoördineerde versie van de wet van 11 januari 1993 en een artikel van 85 pagina's van de hand van mevrouw Caty Grijseels, juridisch adviseur van de CFI, met een overzicht van alle wijzigingen die de wet van 18 januari 2010 aan de wet van 11 januari 1993 heeft gebracht. Naar het oordeel van de Hoge Raad is dit artikel een kwalitatief hoogstaand pedagogisch instrument, dat alle vennootschappen en personen die zich naar de wetgeving ter bestrijding van het witwassen van geld en het terrorisme moeten schikken, een beter inzicht kan verschaffen in de onlangs goedgekeurde rechtsregels.

De Hoge Raad doet nog opmerken dat de inleiding van het artikel besluit met de volgende bedenking: *"Echter kan men wel van een big bang spreken voor de niet-financiële beroepen, beoogd in de wet van 11 januari 1993"*.

c) Initiatieven van de Hoge Raad

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is steeds bijzonder begaan geweest met de problematiek in verband met de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme. Sinds de jaren '90 heeft de Hoge Raad terzake herhaaldelijk een proactieve rol gespeeld.

De Hoge Raad heeft het initiatief genomen om op datum van 16 november 2009 een brief te sturen naar de Voorzitters van de drie Instituten (IBR/IAB/BIBF). De bedoeling daarvan was tweevoudig:

- Mededelen welke maatregelen elk Instituut heeft genomen voor de toepassing van de voorschriften van artikel 21 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, meer bepaald met betrekking tot de maatregelen vervat in de artikelen 4, 5 en 6*bis* van die wet. Die informatie moet de Hoge Raad in staat stellen een algemeen beeld te krijgen van de maatregelen die elk Instituut heeft genomen inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, in het wettelijk kader zoals dit van kracht was vóór de omzetting van de richtlijn van 2005.
- De vertegenwoordigers van elk Instituut sensibiliseren voor de noodzaak om die nieuwe toepassingsmaatregelen te nemen zodra de wijziging van de wet van 11 januari 2003 definitief zal zijn goedgekeurd en in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd. Het wetsontwerp zoals dat door de Kamer van Volksvertegenwoordigers is goedgekeurd, bevat immers geen overgangsmaatregelen. De nieuwe maatregelen worden derhalve van kracht 10 dagen na publicatie van de wet tot

27 Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *Belgisch Staatsblad* van 9 februari 1993.

28 Doc 52 1988/006 – Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van Vennootschappen.

wijziging van de wet van 11 januari 1993 in het *Belgisch Staatsblad*.

Hoewel het door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd wetsontwerp door de Senaat werd geëvoceerd, leek het de Hoge Raad belangrijk dat de Instituten zo snel mogelijk grondig zouden gaan nadenken over welke toepassingsmaatregelen best zouden worden genomen.

In dit opzicht wensten de leden van de Hoge Raad de aandacht van de vertegenwoordigers van de drie Instituten te vestigen op twee punten:

- Het toepassingsgebied van de uitvoeringsmaatregelen die elk Instituut moet nemen, zou sterk dienen te worden uitgebreid, want artikel 37 (nieuw) van de gewijzigde wet van 11 januari 1993 (na goedkeuring van het wetsontwerp) zou een uitbreiding inhouden van de verplichtingen voor elk Instituut op het vlak van de toepassingsmaatregelen die het moet nemen met betrekking tot het hele Hoofdstuk II, zodat die niet langer beperkt blijven tot de drie artikelen waarnaar momenteel verwezen wordt.
- Uit de memorie van toelichting blijkt dat de toepassingsmaatregelen een dwingend karakter moeten hebben. Met andere woorden, er moet terzake een nieuwe beroepsnorm worden opgesteld die ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en aan de federale Minister, bevoegd voor Economie (voor wat het Instituut van de Bedrijfsrevisoren betreft) of die voor advies aan de Hoge Raad wordt voorgelegd (voor wat het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten betreft).

In zijn brief wijst de Hoge Raad er bovendien op dat hij het, in het kader van de coördinerende rol waarmee de wetgever de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op grond van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 heeft belast, op prijs zou stellen indien de drie Instituten die de respectieve onderdelen van de "economische beroepen" groeperen (IBR / IAB / BIBF), overleg plegen met het oog op een geharmoniseerde aanpak terzake.

Verder merkt de Hoge Raad in zijn schrijven van 16 november 2009 op dat het ontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 een risicoaanpak huldigt. In die optiek en ter informatie heeft de Hoge Raad aan de vertegenwoordigers van de drie Instituten hierover twee documenten van de GAFI bezorgd:

- *Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money laundering and terrorist Financing – High level principles and procedures* (goedgekeurd in juni 2007);
- *Risk-Based Approach Guidance for accountants* (goedgekeurd in juni 2008).

In antwoord op de brief van de Hoge Raad heeft het Interinstitutencomité, opgericht conform de voorschriften van artikel 53 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, zich bereid verklaard tot onderling overleg met het oog op de vereiste coherentie in de gevolgde aanpak voor alle onderdelen van de economische beroepen, rekening houdend, weliswaar, met de specifieke eigenschappen van elke betrokken categorie van beroepsbeoefenaars.

Tevens werd voorgesteld om met de drie Instituten een gemeenschappelijke werkgroep op te richten, waar bij een vertegenwoordiger van de Hoge Raad als waarnemer zou worden uitgenodigd.

*

* *

In de loop van de maanden februari en maart 2010 hebben - bilaterale - contacten plaatsgevonden tussen de directeur-generaal en de secretarissen-generaal van de drie Instituten om na te gaan hoe deze Instituten zich zouden organiseren om zich te conformeren aan de nieuwe regels van de wet van 11 januari 1993, zoals die zijn ingevoegd ten gevolge van het amendement van december 2009, waaruit men het volgende kan afleiden: *"Het wetsontwerp verplicht de beroepsorganisaties en de tuchtorganen van de cijferberoepen om in-*

terne regels uit te werken om ervoor te zorgen dat de meldingsplicht wordt nageleefd".

Die bepaling is opgenomen in § 1 van artikel 39 (nieuw) van de wet van 11 januari 1993 en luidt als volgt:

"Onder voorbehoud van de toepassing van andere wetgeving, ***stellen de controle- of toezichthoudende overheden of tuchtoverheden van de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 1° tot 15°, 3 en 4****, de federale overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie voor de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 16° tot 19° en 21°, en de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken voor de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 20°,* ***doeltreffende mechanismen in ter controle van de naleving door deze ondernemingen en personen van de verplichtingen bedoeld in de artikelen 7 tot 20, 23 tot 30 en 33, alsook van deze bedoeld in de koninklijke besluiten, reglementen en andere maatregelen genomen ter uitvoering van dezelfde bepalingen van deze wet.***

De overheden bedoeld in het eerste lid mogen hun controle uitoefenen op grond van een afweging van de risico's."

Naar het oordeel van de Hoge Raad dient hieruit *a priori* te worden afgeleid dat er in de drie Instituten een vorm van systematische kwaliteitscontrole zal moeten worden ingesteld, althans als men de voorschriften wil naleven van de wet van 11 januari 1993 en haar koninklijke uitvoeringsbesluiten. De Hoge Raad is niettemin bereid elke andere suggestie van één van de drie Instituten om zich te conformeren aan de rechtsregels die de wet van 18 januari 2010 heeft ingevoegd, te onderzoeken.

*

* *

Op initiatief van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft op 26 april 2010 een vergadering plaatsgehad in de kantoren van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de CFI (de heer Jean-Claude Delepière, Voorzitter, en mevrouw Caty Grijseels, Juridisch adviseur), van de Hoge Raad en van de drie Instituten.

Doel van deze vergadering was alle partijen samenbrengen om naar aanleiding van de hervorming van de wet van 1993 tot bestrijding van het witwassen van geld, voor de uitwerking van toepassingsmaatregelen met betrekking tot de economische beroepen een werkmethode vast te stellen.

Voor de gemeenschappelijke vergaderingen met de vertegenwoordigers van de drie Instituten werd een tijdschema afgesproken, zodanig dat de normatieve werkzaamheden van start konden gaan.

Deze in april 2010 opgerichte gemeenschappelijke werkgroep met de drie Instituten is zijn werkzaamheden gestart met de opstelling van een gemeenschappelijke normatieve tekst (gemeenschappelijk "reglement" genoemd) en heeft verschillende technische vergaderingen gehouden met vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI) en van de Hoge Raad.

Uitgangspunt voor de bindende normatieve tekst opgesteld door de drie Instituten samen, was het reglement van de CBFA, dat werd bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 maart 2010, waaruit alle specifiek voor de financiële beroepen voorkomende passages werden weggelaten en vervangen en aangevuld door specifiek op de economische beroepen gerichte passages.

*

* *

In het kader van één van de vergaderingen van de Hoge Raad heeft op 12 januari 2011 een informele ontmoeting plaatsgevonden tussen de vertegenwoordigers van de drie Instituten en de leden van de Hoge Raad.

Die ontmoeting werd bijzonder op prijs gesteld door de leden van de Hoge Raad, aangezien er een uiterst nuttige gedachtewisseling is geweest. Vooraf hadden trouwens al een aantal technische vergaderingen plaatsgehad, waarop de werkgroep ook vertegenwoordigers had uitgenodigd van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, enerzijds, en van de Hoge Raad, anderzijds.

In verband met de ontwerpnorm die de Raad van het IBR had voorgelegd, hebben de leden van de Hoge Raad bovendien, alvorens over te gaan tot een onderzoek naar aanleiding van het verzoek om goedkeuring van de door de vertegenwoordigers van het IBR voorgelegde ontwerpnorm, zoals vereist door artikel 30 van de wet van 22 juli 1953, de vertegenwoordigers van het IBR gehoord tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 16 februari 2011.

*

* *

Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft bij brief van 9 februari 2011 een ontwerpnorm voorgelegd over de toepassing van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, zoals goedgekeurd door de Raad van het IBR op 4 februari 2011, met de bedoeling die door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen te laten goedkeuren.

Het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft bij brief van 14 februari 2011 een ontwerpreglement voorgelegd over de toepassing van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, zoals goedgekeurd door de Raad van het IAB op 10 januari 2011, met de bedoeling dit door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen te laten onderzoeken.

Het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten heeft bij brief van 10 februari 2011 een ontwerpreglement voorgelegd over de toepassing van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, zoals goedgekeurd door de Nationale Raad van het BIBF op 28 januari 2011, met de bedoeling dit door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen te laten onderzoeken.

*

* *

Tijdens zijn vergadering van 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de volgende stukken samen onderzocht:

- het ontwerpreglement dat het IAB ter advies had voorgelegd;
- het ontwerpreglement dat het BIBF ter advies had voorgelegd;
- de ontwerpnorm die het IBR ter goedkeuring had voorgelegd.

In het kader van dat onderzoek werden twee punten bijzonder geapprecieerd:

- het feit dat alle opmerkingen vervat in de brief van 1 december 2010 van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, in de versie van 4 februari 2011 van de ontwerpnorm werden verwerkt en
- het feit dat de door de Raad van het IBR ter goedkeuring voorgelegde norm, hoewel anders gestructureerd, ten gronde overeenstemt met de regels van het ontwerpreglement dat zowel de Raad van het IAB als de Nationale Raad van het BIBF ter advies hebben meegedeeld.

Na afloop van de vergadering op 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad beslist om de door de Raad van het IBR voorgelegde ontwerpnorm goed te keuren en een voor beide andere Instituten gunstig advies uit te brengen. Van de brief aan de federale Minister, bevoegd voor Economie, is een kopie als bijlage 4 bij dit jaarverslag gevoegd. Van de brief aan de Voorzitter van de Raad van het IBR, de Voorzitter van de Raad van het IAB en de Voorzitter van de Nationale Raad van het BIBF gaat een kopie respectievelijk als bijlage 6, 7 en 8 bij dit jaarverslag.

De Nationale Raad van het BIBF heeft zijn reglement openbaar gemaakt op 28 januari 2011. Het reglement alsook een toelichting hierbij kunnen worden geconsulteerd op de website van het BIBF.

Ook de Raad van het IAB heeft zijn reglement, goedgekeurd op 10 januari en 7 februari 2011, openbaar gemaakt. Het reglement alsook een omzendbrief hierover kunnen worden geconsulteerd op de website van het IAB.

De norm die voor de bedrijfsrevisoren geldt en goedgekeurd is door zowel de Hoge Raad voor de Economische Beroepen als de federale Minister, bevoegd voor Economie, is gepubliceerd in het gezamenlijke jaarverslag van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

*

* *

Voorts heeft de Hoge Raad in zijn brief van 17 februari 2011 de aandacht van de vertegenwoordigers van de drie Instituten gevestigd op het feit dat nog niet alle voorschriften zijn omgezet van de wet van 11 januari 1993, in de bijgewerkte versie van 2010, en dat de vertegenwoordigers van elk van deze Instituten de Hoge Raad op de hoogte dienen te houden van de verdere initiatieven die zij denken te nemen en binnen welke termijn dat effectief zal gebeuren.

De voorschriften die nog niet (integraal of gedeeltelijk, naar gelang van het geval) zijn uitgevoerd, hebben ten minste betrekking op de maatregelen die elk van de drie Instituten moet nemen om ervoor te zorgen dat de regels van de wet van 11 januari 1993, in de bijgewerkte versie van 2010, worden nageleefd, zoals vereist door artikel 39 van die wet. Specifiek voor het IBR is het nuttig eraan te herinneren dat de kwaliteitscontrole wordt verricht onder de eindverantwoordelijkheid van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (verkort KVI).

In de loop van 2011 zal de Hoge Raad nagaan welke maatregelen de verantwoordelijken van die drie Instituten zullen hebben genomen om de integrale toepassing te realiseren van alle voorschriften uit de wet van 11 januari 1993 op alle geledingen van de economische beroepen die onder die wet vallen.

d) Aangiften door de leden van de economische beroepen aan de CFI

Uit het jaarverslag 2010 van de Cel voor Financiële Informatieverwerking blijkt dat het aantal aangiften in 2010 door bedrijfsrevisoren daalt, terwijl de aangiften door accountants, belastingconsulenten of erkende boekhouders(-fiscalisten) iets zijn gestegen.

Deze aangiften hadden betrekking op een bedrag van respectievelijk 15,13 miljoen euro voor de aangiften verricht door leden van het IBR, en 0,49 miljoen euro voor de aangiften verricht door leden van het IAB en het BIBF.

In de loop van 2011 zal de Hoge Raad met de vertegenwoordigers van de drie Instituten uitzoeken waarom er zo weinig aangiften bij de CFI waren, enerzijds, en met de vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking nagaan hoe eventueel een grotere proactiviteit kan worden bewerkstelligd bij de diverse geledingen van de economische beroepen, anderzijds.

2. Doeltreffendheid van de tuchtinstanties

Met een koninklijk besluit van 22 december 2009, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 7 januari 2010, is het mandaat verlengd van de magistraten die zetelen in de tuchtinstanties van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft het initiatief genomen om er in een brief van 18 januari 2010 op te wijzen dat ook het mandaat van de magistraten met zitting in de tuchtinstanties van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten sinds 15 juli 2009 was verlopen en dat er zo snel mogelijk in de benoeming zou dienen te worden voorzien van daartoe gemachtigde magistraten, om zodoende ook de doeltreffendheid te kunnen waarborgen van de door de wetgever ingestelde tuchtinstanties.

Bij koninklijk besluit van 11 juli 2011 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 5 augustus 2011) werd het mandaat verlengd van de meeste magistraten met zitting in de tuchtinstanties van het IAB.

De Hoge Raad wijst met nadruk op het belang van de doeltreffendheid van de tuchtinstanties om de geloofwaardigheid van de beroepsorganisaties te verankeren.

D. Permanent overleg met de Instituten

Traditiegetrouw staan geregelde contacten tussen de Hoge Raad en de vertegenwoordigers van de Instituten garant voor een constructieve dialoog en permanent overleg. De Hoge Raad neemt zich trouwens voor om ook in de komende jaren via dialoog en overleg verder te werken.

In de loop van 2010 hebben de leden van de Hoge Raad de vertegenwoordigers van de drie Instituten ontmoet. Voor het IBR en het IAB stonden deze contacten onder meer in het teken van de kennismaking met de nieuwe Voorzitters en Ondervoorzitters van de betrokken Instituten, zoals in april 2010 door de respectieve algemene vergaderingen van de Instituten verkozen.

Bij de ontmoetingen met de drie Instituten zijn diverse thema's aan bod gekomen; zo hebben de vertegenwoordigers van de Instituten toelichting verstrekt omtrent de vooropgestelde beleidsprioriteiten in het kader van hun nieuw mandaat. Tevens hebben de leden van de Hoge Raad ter gelegenheid van deze contacten een reactie gekregen op hun vragen of bedenkingen inzake bepaalde dossiers.

Specifieke aandacht is uitgegaan naar de problematiek met betrekking tot een doeltreffende bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Een meer omstandige beschrijving van de uitwisseling van de standpunten met de vertegenwoordigers van de drie Instituten is opgenomen onder punt C.1 (*supra*).

In dit verband kan aangestipt worden dat in de loop van 2010 de werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de drie Instituten en belast met het uitwerken van een normatief kader ten behoeve van de beroepsbeoefenaars, zijn werkzaamheden heeft afgerond. De Hoge Raad stelt het bijzonder op prijs op regelmatige tijdstippen geïnformeerd te zijn omtrent de vooruitgang van de werkzaamheden van deze werkgroep, alsook omtrent de samenwerking met de leden van de werkgroep, zowel tegenover de vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI) als tegenover de Hoge Raad.

Tenslotte heeft de Voorzitter van de Hoge Raad een toespraak gehouden bij de officiële inhuldiging van de nieuwe gezamenlijke kantoren van het IBR en het IAB in september 2010.

E. Andere werkzaamheden van de Hoge Raad

1. Finaliseren van de "lifting" van de website van de Hoge Raad, opgestart in 2009

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen had in 2009 beslist om de website die in het begin van de jaren '90 werd opgezet, grondig te herbekijken, zowel qua algemene presentatie als inhoudelijk.

In de loop van 2010 is deze grondige "lifting" afgerond.

Hierbij is voornamelijk aandacht besteed aan de volgende punten:

- In de tab "Welke beroepen?" is de specifieke reglementering voor elk van de economische beroepen grondig geactualiseerd. Van deze reglementeringen kan vanaf de website van de Hoge Raad een officieuze coördinatie worden gedownload.
- De tab "Opdrachten" werd herwerkt met het oog op een gebruiksvriendelijkere presentatie in cascadevorm, vertrekkend van de opdrachten op nationaal niveau, telkens voor elke beroepsgroep apart (bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders of erkende boekhouders-fiscalisten) of van de opdrachten van de Hoge Raad op internationaal niveau.
- De tab "Publicaties" is aangepast met het oog op een gebruiksvriendelijker en vollediger presentatie. Aan de rubriek "Adviezen" is intensief gewerkt om alle adviezen van de Hoge Raad sinds zijn oprichting in 1985 beschikbaar te stellen. Net zoals vroeger kunnen de adviezen van de Hoge Raad worden gedownload, maar voortaan is de toegang tot de adviezen vereenvoudigd aangezien de zoekfunctie voor adviezen op basis van twee criteria kan worden gehanteerd: chronologisch of thematisch.

Uiteraard is het de bedoeling dat deze website regelmatig wordt geactualiseerd. Zo maken de berichten onder "Nieuws" het mogelijk om de

meest recente info die op de website is toegevoegd, te identificeren.

2. Gezamenlijke portaalsite

Om het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren de nodige visibiliteit te geven, is een portaalsite ontwikkeld met informatie die door de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht via het internet wordt verspreid. Deze internetsite omvat eveneens de jaarverslagen van het Belgisch systeem van publiek toezicht die gezamenlijk worden gepubliceerd.

De "portaalsite" werd officieel opengesteld in het kader van een persconferentie in december 2009, in aanwezigheid van de federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Vincent Van Quickenborne.

Deze website bestaat in het Nederlands en het Frans. Op termijn is een Engelstalige versie gepland.

De *homepage* van de portaalsite schetst de structuur van het systeem van publiek toezicht en biedt de mogelijkheid om door te klikken naar de specifieke informatie van elke instelling van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

Naast de rubriek "*News*" biedt de portaalsite de volgende informatie:

- "Entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht", onderverdeeld in verschillende rubrieken (Europees kader, omzetting in Belgisch recht, diverse bevoegdheden) van waaruit men kan doorklikken naar elke instelling of naar de website van de betrokken instantie;
- "Belgisch en Europees wettelijk kader", onderverdeeld in verschillende rubrieken (Regelgeving op Europees niveau, Belgische regelgeving inzake het bedrijfsrevisoraat, Belgische regelgeving inzake het publiek toezicht, Normen en aanbevelingen toepasselijk in België alsook de Omzendbrieven, adviezen en aanbevelingen van het IBR);
- "Onderbreking van opdrachten in de loop van het mandaat", onderverdeeld in verschillende rubrieken (uitleg over wat dient te worden verstaan onder respectievelijk opzegging en ontslagneming in de loop van een mandaat). In deze rubriek zijn twee modelformulieren beschikbaar met het oog op de melding van een voortijdige beëindiging van een mandaat van wettelijke controle van jaarrekeningen (zoals voorgeschreven door artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen), één bestemd voor de gecontroleerde entiteit die de melding doet en één ander bestemd voor de commissaris die ontslag neemt of krijgt.
- "Publicaties", met mogelijkheid tot downloaden van jaarverslagen of andere documenten die door één van de instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren online zijn gezet;
- "Activiteiten op internationaal niveau";
- "Interessante links".

Het is de bedoeling dat in de loop van 2011 de module voor de "*online* melding" voor de voortijdige beëindiging van commissarismandaten (artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen) op punt wordt gezet.

3. Tussenkomst ter gelegenheid van het strategisch seminarie van het IBR van 24 en 25 juni 2010

De Raad van het IBR heeft op 24 en 25 juni 2010 een strategisch seminarie georganiseerd; aan de Voorzitter van de Hoge Raad is gevraagd om tussen te komen.

Aansluitend op deze strategische vergadering, heeft de Raad zijn zes beleidsprioriteiten voor de periode 2010-2013 vastgelegd; deze zijn in juli 2010 bekendgemaakt en luiden als volgt:

"1. Het Instituut zal zich er niet enkel van vergewissen dat de huidige ***opdrachten*** *behouden blijven maar ook dat nieuwe opdrachten worden gepromoot en ingevoerd (niet-financiële attesteringen, overheidsopdrachten, andere assurance-opdrachten, enz.). Voor deze nieuwe opdrachten*

zal, indien nodig, een normatief kader worden opgesteld.

2. Het Instituut zal de strijd aangaan tegen de ***abnormaal lage honoraria*** *die een bedreiging vormen voor de leefbaarheid van het beroep, de kwaliteit van de dienstverstrekking, ja zelfs van de onafhankelijkheid van zijn leden.*

3. Het Instituut zal zich ervan vergewissen dat de basisbeginselen van het Belgisch ***systeem van publiek toezicht*** *blijven gevrijwaard.*

4. Het Instituut wenst kwaliteitsvolle relaties aan te gaan met de buitenwereld (Europese, federale en gewestelijke autoriteiten, sociale partners, andere instituten...) en met zijn eigen leden. Het gaat hierbij niet enkel om de verbetering van de ***communicatie*** *(voor een beter begrip van de uitgebrachte verslagen, voor een betere zichtbaarheid van onze functie en onze toegevoegde waarde, voor een grotere confraterniteit tussen het Instituut en zijn leden), maar vooral om een proactieve en niet zozeer verdedigende benadering te ontwikkelen.*

5. Het Instituut zal er voortdurend voor zorgen dat de bedrijfsrevisoren die specifieke moeilijkheden ondervinden bij het aanpassen van hun beroepspraktijk aan een veranderende wereld, worden ***bijgestaan****. Het toezicht en de geformaliseerde conclusies van de kwaliteitscontroles zullen zich richten op de tekortkomingen die een weerslag kunnen hebben op de kwaliteit van de verslaggeving aan derden.*

6. ***De activiteitsdomeinen van het Instituut*** *zullen stelselmatig worden herzien vanuit het oogpunt van hun relevantie; de werkmethodes en de toewijzing van de begroting vanuit het oogpunt van hun efficiëntie."*

4. Inhuldiging van de gemeenschappelijke lokalen van het IBR en het IAB

De Voorzitter van de Hoge Raad is uitgenodigd om een toespraak te geven ter gelegenheid van de inhuldiging van de gemeenschappelijke lokalen van het IBR en het IAB, gelegen te Brussel in de E. Jacqmainlaan 135. In dit gebouw is eveneens de Kamer van verwijzing en instaatstelling gehuisvest.

5. Deelname aan de tweede editie van het "Forum for the Future"

In de lokalen van Tour & Taxis heeft op 1 december 2010 voor de tweede keer het *"Forum for the Future"*, een nationaal congres met de steun van de drie Instituten, plaatsgevonden. Zowat 2.250 personen zijn ingeschreven voor de editie 2010 van dit congres. Dit is dan ook de grootste periodiek georganiseerde bijeenkomst van de sector.

De Voorzitter van de Hoge Raad heeft met genoegen een toespraak gehouden, op verzoek van de heer Emmanuel Degrève, Voorzitter van het *"Forum for the Future"*.

F. Relevante wettelijke en reglementaire bepalingen die in de loop van 2010 zijn goedgekeurd en in verband staan met de economische beroepen

De Hoge Raad wenst de aandacht te vestigen op een aantal wetteksten in verband met de economische beroepen die in 2010 in het *Belgisch Staatsblad* zijn gepubliceerd:

- Wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van vennootschappen, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 26 januari 2010 – *errata* gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 29 oktober 2010.
- Wet van 18 januari 2010 betreffende de uitoefening van een vrij en gereglementeerd cijferberoep door een rechtspersoon, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 17 maart 2010.
- Koninklijk besluit van 16 maart 2010 tot goedkeuring van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 24 maart 2010.

- Ministerieel besluit van 8 maart 2010 houdende benoeming van twee commissarissen van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten, bedoeld in artikel 41*bis*, par. 1, 5de lid, van het koninklijk besluit van 27 november 1985, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 25 maart 2010.
- Koninklijk besluit van 18 april 2010 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 december 2009 tot benoeming van de leden van de Tuchtcommissies en van de Commissies van beroep van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 22 april 2010.
- Wet van 6 april 2010 tot versterking van het deugdelijk bestuur bij de genoteerde vennootschappen en de autonome overheidsbedrijven en tot wijziging van de regeling inzake het beroepsverbod in de bank- en financiële sector, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 23 april 2010.
- Koninklijk besluit van 6 juni 2010 houdende aanduiding van de na te leven Code inzake deugdelijk bestuur door genoteerde vennootschappen, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 28 juni 2010.
- Duitse vertaling van wijzigingsbepalingen van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 16 augustus 2010.
- Besluit van de Waalse Regering van 9 december 2010 houdende uitvoering van het decreet van 30 april 2009 betreffende de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut, de intercommunales en de openbare huisvestingsmaatschappijen alsook de versterking van de transparantie bij de toekenning van overheidsopdrachten van revisoren door een Waalse aanbestedende overheid en tot wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 12 februari 2004 betreffende de regeringscommissaris, het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie en van de Waalse Huisvestingscode, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2010, 2de editie.
- Besluit van de Waalse Regering van 9 december 2010 houdende uitvoering van de artikelen 20*bis*, par. 3, en 20*ter*, par. 1, tweede lid, van het decreet van 12 februari 2004 betreffende de regeringscommissaris en de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut voor de aangelegenheden geregeld krachtens artikel 138 van de Grondwet, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 21 december 2010, 3de editie.

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Werkprogramma 2011 van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

De bevoegdheden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen worden omschreven in twee wetteksten:

- De wet van 22 juli 1953, zoals herzien in het kader van de omzetting van de "auditrichtlijn" in het Belgisch recht, waarin meer bepaald de samenstelling wordt vastgelegd van het Belgisch systeem van publiek toezicht en de opdrachten terzake van de Hoge Raad worden omschreven.
- De wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, waarin de opdrachten worden omschreven waarmee de wetgever de Hoge Raad heeft belast, op transversale wijze, betreffende alle economische beroepsgroepen.

Het werkprogramma 2011 van de Hoge Raad bestrijkt deze beide bevoegdheidsgebieden.

A. Publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

Strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

In zijn brief van 16 november 2009 heeft de Hoge Raad het Instituut van de Bedrijfsrevisoren verzocht om een beroepsnorm op te stellen met regels die de bedrijfsrevisoren in acht moeten nemen in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.

Dit schrijven was in het bijzonder gericht op het sensibiliseren van de vertegenwoordigers van het IBR voor de noodzaak om nieuwe toepassingsmaatregelen te nemen zodra de wijziging van de wet van 11 januari 2003 definitief zou zijn goedgekeurd en in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd; in het wetsontwerp zoals goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers zijn immers geen overgangsmaatregelen opgenomen.

In zijn brief wijst de Hoge Raad er bovendien op dat hij het, in het kader van de coördinerende rol waarmee de wetgever de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op grond van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 heeft belast, op prijs zou stellen indien de drie Instituten die de respectieve onderdelen van de "economische beroepen" groeperen (IBR/IAB/BIBF), overleg plegen met het oog op een geharmoniseerde aanpak terzake.

De Hoge Raad heeft tevens de aandacht gevestigd op de risico-aanpak die de *Financial Action Task Force* (verkort FATF of *Groupement d'Action financière,* verkort GAFI) volgt, met de bedoeling die aanpak in te bouwen in het terzake op te stellen normatief kader.

Een werkgroep is opgericht; in de loop van 2011 zal de Hoge Raad dan ook de maatregelen analyseren die door het beroep worden voorgesteld teneinde de diverse regelgeving, die begin 2010 in Belgisch recht is ingevoerd, globaal te integreren.

Rekening houdend met de bevoegdheden en met de ervaring van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI), acht de Hoge Raad het onontbeerlijk om contact op te nemen met deze instelling in het kader van het onderzoek van dit dossier.

Nationale specificiteiten

Net zoals de federale Minister, bevoegd voor Economie, staat de Hoge Raad in voor de goedkeuring van de beroepsnormen die bedrijfsrevisoren moeten hanteren bij de controle van jaarrekeningen, alsook de beroepsnormen met betrekking tot hun andere opdrachten, hun onafhankelijkheid en hun beroepsethiek in het algemeen.

In 2009 hebben zowel de Hoge Raad als de federale Minister, bevoegd voor Economie, een norm goedgekeurd die de overschakeling moet regelen naar de *clarified* ISA voor alle wettelijke controles van jaarrekeningen vanaf 2012 (voor opdrachten bij een organisatie van openbaar belang) of vanaf 2014 (voor alle overige opdrachten).

Naast de regelmatige *follow-up* van de stand van zaken van het begeleidingsplan, uitgewerkt door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, is de Hoge Raad ter beschikking om (in het kader van een goedkeuringsprocedure) elk ontwerp van norm betreffende de nationale specificiteiten die zou worden uitgewerkt, te onderzoeken, onder andere in de volgende materies:

- Gestandaardiseerd controleverslag;
- Normen in verband met de controles die bedrijfsrevisoren op grond van specifiek Belgische wettelijke voorschriften dienen te verrichten, zoals de werkzaamheden die een wettelijke auditor, belast met een opdracht bij een onderneming in moeilijkheden, moet uitvoeren.

A posteriori nazicht van omzendbrieven, adviezen en mededelingen van het IBR

De Hoge Raad staat ook in voor het *a posteriori* nazicht van de overige niet-bindende teksten goedgekeurd door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, in de vorm van omzendbrieven, adviezen en mededelingen, om zich ervan te kunnen vergewissen dat deze standpunten niet indruisen tegen het bindend wettelijk en normatief kader. De Hoge Raad is zich bewust van het belang van zijn wettelijke opdracht om systematisch de standpunten door te lichten die de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in de loop van 2011 inneemt.

Andere werkzaamheden als onderdeel van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

In 2011 is de Hoge Raad voornemens de voorstellen van Europese richtlijnen met een impact op de wettelijke controle van de jaarrekening te analyseren, met name in het licht van de gezamenlijke reactie van de diverse entiteiten die deel uitmaken van het stelsel van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, overgemaakt aan de Europese Commissie naar aanleiding van de publieke consultatie, gelanceerd in 2010, door middel van het Groenboek "Beleid inzake controle van financiële overzichten: lessen uit de crisis".

De Hoge Raad heeft bovendien beslist zijn beleid voort te zetten inzake algemene studies die kunnen bijdragen tot een beter inzicht in de werkzaamheden van wettelijke auditors in België. Dit laat toe om de grote lijnen te identificeren op het vlak van de evolutie van het beroep in België.

Verder heeft de Hoge Raad in 2010 de nodige stappen gezet, samen met de Kamer van verwijzing en instaatstelling, om lid te worden van het *International Forum of Independent Audit Regulators* (verkort IFIAR) vanaf 2011. Van zodra de Hoge Raad lid zal zijn, zal hij de werkzaamheden van IFIAR die betrekking hebben op de normatieve aspecten van het beroep opvolgen.

Coördinatie van het Belgisch systeem van publiek toezicht

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is door de wetgever aangeduid als orgaan dat belast is met de nationale samenwerking tussen de organen van het systeem van publiek toezicht.

In het kader van deze opdracht op nationaal niveau, neemt de Hoge Raad zich voor ontmoetingen te organiseren tussen de diverse instellingen van het systeem van publiek toezicht, om zo concrete gedachtewisselingen mogelijk te maken.

Bovendien steunt de Hoge Raad het principe van de publicatie van een gezamenlijk jaarverslag en werkprogramma, met het oog op een betere zichtbaarheid van de werkzaamheden van het Belgisch systeem van publiek toezicht.

De zichtbaarheid van het Belgisch systeem van publiek toezicht wordt overigens benadrukt door de creatie van een gezamenlijke website, waarbij het mogelijk is om toegang te hebben tot informatie die door elk van de entiteiten van voormeld systeem van publiek toezicht ter beschikking wordt gesteld.

De Hoge Raad is tevens door de wetgever belast met de internationale samenwerking tussen stelsels van publiek toezicht van de Lidstaten van de Europese Unie.

In het kader van deze opdracht op internationaal niveau, neemt de Hoge Raad regelmatig deel aan de werkzaamheden van de *European Group of Auditors'Oversight Bodies* (verkort EGAOB).

B. Opdrachten van de Hoge Raad die voortvloeien uit de wet van 22 april 1999

De Hoge Raad is opgericht in 1985 en zijn bevoegdheidsdomein werd twee maal uitgebreid. Momenteel is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen door de wetgever belast met verscheidene opdrachten:

- advies uitbrengen aan de Regering omtrent ontwerpen van koninklijke besluiten;
- adviezen of aanbevelingen verstrekken aan de beroepsinstituten met betrekking tot voorstellen van beroepsnormen, of op eigen initiatief;
- overleg en informatie-uitwisseling organiseren tussen de diverse economische beroepsgroepen.

Vallen onder het begrip "economische beroepen", de leden van de gereglementeerde beroepen op het gebied van:

- de audit (bedrijfsrevisoren)
- de boekhouding (accountants en erkende boekhouders) en
- de fiscaliteit (belastingconsulenten en erkende fiscalisten).

De eerste twee activiteiten (audit en boekhouding) zijn opdrachten die zijn voorbehouden aan deze beroepsbeoefenaars. Op fiscaal vlak reglementeert de Belgische wet enkel het voeren van de titel.

Deze beroepsbeoefenaars zijn onderverdeeld in drie beroepsorganisaties:

- het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR);
- het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en
- het Beroepsinstituut van de erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

*

* *

Zoals in het verleden, neemt de Hoge Raad ook in 2011 de hem door de Belgische wetgever toevertrouwde rol waar.

De Hoge Raad verwacht dat de volgende dossiers in de loop van 2011 ter sprake zullen komen:

- een nieuw koninklijk besluit over de deontologie van accountants en belastingconsulenten;
- de herziening van de vrijstellingscriteria in het kader van het toegangsexamen voor bedrijfsrevisoren;
- de actualisering van de lijst van onderwijsinstellingen (academische en professioneelgerichte bacheloropleidingen) die in het kader van het toegangsexamen voor accountant en/of belastingconsulent vrijstellingen kunnen krijgen;
- de uit te voeren werkzaamheden voor leden van economische beroepsgroepen (bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders(-fiscalisten)) inzake bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme;

- in het verlengde van de wijziging in 2010 van de wet tot bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme zou men ook moeten nadenken over de manier waarop een kwaliteitstoetsing zal worden georganiseerd bij alle leden van de economische beroepsgroepen, met inachtneming van de eigen specifieke kenmerken van elke beroepsgroep;
- in het verlengde van de publieke consultatie die de Europese Commissie in 2010 heeft uitgevoerd, zullen de voorstellen van de Commissie moeten onderzocht worden, enerzijds wat betreft de goedkeuring van specifieke maatregelen voor de "micro-entiteiten" en anderzijds wat betreft de eventuele toepassing op Europees vlak van de IFRS-norm voor KMO's; op die manier moet nagegaan worden wat de gevolgen hiervan zijn voor de diverse beroepsbeoefenaars van de "economische beroepen" in België.

Wettelijk en reglementair kader van de Hoge Raad

- Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

  Koninklijk besluit van 23 juni 1994 tot uitvoering, wat de Hoge Raad voor de economische beroepen betreft, van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

  Koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van de accountant en/of de belastingconsulent

*

* *

- Wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd op 30 april 2007

  Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren

  Koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren

A. Bevoegdheden

A.1. Bedrijfsrevisoren

A.1.1. Wettelijk en reglementair kader voor het onderdeel van het systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

Wet van 22 juli 1953 (uittreksels)

Hoofdstuk I.
Benaming - Doel

ARTIKEL 2 (PARTIM)

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

9° internationale controlestandaarden: de International Standards on Auditing zoals goedgekeurd door de Europese Commissie en de daarmee verband houdende standaarden, voorzover deze voor de wettelijke controle van jaarrekeningen van belang zijn;

18° Hoge Raad voor de Economische Beroepen: de Hoge Raad voor de Economische Beroepen bedoeld in artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Hoofdstuk II.
De bedrijfsrevisoren, hun inschrijving in het openbaar register van het Instituut en de bescherming van hun titel

ARTIKEL 10, § 4

Het openbaar register bevat de naam en het adres van de bevoegde autoriteiten die belast zijn met de registratie, het toezicht, de kwaliteitscontrole, de sancties, en het publiek toezicht.

Hoofdstuk VI.
De rol van het Instituut in de uitoefening van de taak van bedrijfsrevisor

Afdeling 1. – Normen en aanbevelingen

ARTIKEL 30

§ 1. Onverminderd internationale controlestandaarden goedgekeurd door een wetgevingsinstrument van de Europese Commissie, formuleert de Raad de normen en aanbevelingen met betrekking tot de uitoefening van opdrachten die worden beoogd door artikel 4 of die nuttig zijn voor de uitvoering van de doelstellingen gedefinieerd in de artikelen 14, § 3 en § 4, 31 en 32.

De inhoud van elke ontwerpnorm of -aanbeveling wordt door de Raad openbaar gemaakt.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen beraadslaagt over de ontwerpnorm of -aanbeveling, na de vertegenwoordiger van de Raad van het Instituut hierover te hebben gehoord.

Deze normen en aanbevelingen krijgen slechts uitwerking na goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Minister die bevoegd is voor Economie. De goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gebeurt binnen de drie maanden volgend op de vraag die hem werd overgemaakt door het Instituut. In geval van speciaal gemotiveerde hoogdringendheid kan de termijn worden beperkt tot één maand, na onderlinge overeenstemming tussen de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het Instituut.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen kan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen raadplegen betreffende alle aspecten van een ontwerpnorm of -aanbeveling met betrekking tot organisaties van openbaar belang.

De bepalingen eigen aan de organisaties van openbaar belang in de normen inzake de kwaliteitscontrole worden vastgesteld na raadpleging door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen.

§ 2. Indien het Instituut nalaat zijn normen en aanbevelingen aan te passen aan de gewijzigde toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen of aan de internationale controlestandaarden erkend in een wetgevingsinstrument van de Europese Commissie, kan de Minister die bevoegd is voor Economie, na advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het Instituut, de nodige wijzigingen aanbrengen.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het Instituut moeten de hen gevraagde adviezen binnen de drie maanden uitbrengen. Zo niet worden zij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 3. De normen zijn bindend voor de bedrijfsrevisoren.De aanbevelingen zijn eveneens bindend, tenzij de bedrijfsrevisor in bijzondere omstandigheden kan motiveren dat de afwijking ten aanzien van de aanbeveling geen afbreuk doet aan de criteria vastgesteld in artikel 14, § 3.

§ 4. De normen en aanbevelingen evenals hun bijwerkingen worden openbaar gemaakt op papier en op de website van het Instituut en de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

De goedkeuring van deze normen en aanbevelingen evenals de latere bijwerkingen hiervan, door de Minister die bevoegd is voor Economie, maakt het voorwerp uit van een bericht dat openbaar wordt gemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§ 5. De Raad ontwikkelt de doctrine inzake de auditechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt, onder de vorm van adviezen, omzendbrieven of mededelingen.

Het Instituut maakt de adviezen, omzendbrieven of mededelingen over aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Indien hij een onverenigbaarheid vaststelt tussen deze adviezen, omzendbrieven of mededelingen en een wet, besluit, norm of aanbeveling, nodigt de Hoge Raad voor de Economische Beroepen het Instituut uit om dit te verhelpen, en indien hij geen genoegdoening krijgt binnen de termijn die hij vaststelt, gaat hij over tot de openbaarmaking van zijn eigen stellingname.

Afdeling 3. – Toezicht en kwaliteitscontrole

ARTIKEL 33, § 6

De normen inzake de kwaliteitscontrole worden vastgesteld overeenkomstig artikel 30 van onderhavige wet.

Afdeling 4. – Beroepsgeheim van het Instituut

ARTIKEL 35, §§ 1 EN 2, LID 1

§ 1. Onverminderd de bepalingen voorzien in artikel 77 van onderhavige wet, is artikel 458 van het Strafwetboek van toepassing op het Instituut, zijn organen, de leden van zijn organen en zijn personeelsleden.

§ 2. Het Instituut mag aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, aan het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris, aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling of aan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen elke informatie meedelen die pertinent is voor de uitoefening van hun bevoegdheden. Hetzelfde geldt ten aanzien van de bevoegde autoriteiten van Lidstaten van de Europese Unie of van een derde land in geval van een internationaal akkoord, op voorwaarde dat er wederkerigheid is.

Hoofdstuk VII. Publiek toezicht

ARTIKEL 43

§ 1. Het systeem van publiek toezicht, waarop de eindverantwoordelijkheid van het toezicht rust, is samengesteld uit de Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de Hoge Raad voor Economische Beroepen, het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en de tuchtinstanties.

De werkprogramma's en de activiteitenverslagen van de organen van publiek toezicht worden jaarlijks gepubliceerd volgens de door het in het artikel 77, § 1, bedoelde orgaan bepaalde modaliteiten.

§ 2. De Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de leden van de tuchtinstanties die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezitten en de leden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling, van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris mogen geen bedrijfsrevisor zijn en evenmin lid zijn van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten of van het Beroepsinstituut van de erkende Boekhouders en Fiscalisten.

Dit verbod is van toepassing op de oud-bedrijfsrevisoren die het beroep sinds minder dan drie jaar hebben verlaten en degenen die sinds minder dan drie jaar voorafgaand aan hun betrokkenheid bij het beheer van het stelsel van publiek toezicht wettelijke controles van jaarrekeningen hebben verricht, stemrecht in een auditkantoor hebben bezeten, lid zijn geweest van het bestuursorgaan van een auditkantoor en in dienst zijn geweest van of verbonden zijn geweest met een auditkantoor.

Hoofdstuk IX.
Nationale en internationale samenwerking

ARTIKEL 77

§ 1. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen wordt aangeduid als orgaan dat belast is met de nationale samenwerking tussen de organen van het systeem van publiek toezicht en belast is met de internationale samenwerking tussen stelsels van publiek toezicht van Lidstaten van de Europese Unie, zoals hierna bepaald.

§ 2. Het Instituut, de Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en de tuchtinstanties werken samen wanneer dat nodig is voor de vervulling van hun respectieve taken. Deze autoriteiten verlenen onderling assistentie. Meer in het bijzonder wisselen zij informatie uit en werken ze samen bij onderzoeken die op de uitvoering van wettelijke controles van jaarrekeningen betrekking hebben.

§ 3. Het Instituut, de Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en de tuchtinstanties werken samen met de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten van de Europese Unie wanneer dat nodig is voor de vervulling van hun respectieve taken. Deze autoriteiten verlenen onderling assistentie. Meer in het bijzonder wisselen zij informatie uit en werken ze samen bij onderzoeken die op de uitvoering van wettelijke controles van jaarrekeningen betrekking hebben.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de bevoegde autoriteiten van een derde land in geval van een internationaal akkoord mits dit een clausule van wederkerigheid bevat.

§ 4. De Koning kan de modaliteiten bepalen inzake de uitwisseling van vertrouwelijke informatie en de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten bedoeld in paragrafen 2 en 3.

A.1.2. Andere bevoegdheden van de Hoge Raad die betrekking hebben op het bedrijfsrevisoraat

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.
Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54 (PARTIM)

§ 1. Er wordt een « Hoge Raad voor de economische beroepen « opgericht, hierna Hoge Raad genoemd. De Hoge Raad is een zelfstandig organisme met zetel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Hoge Raad heeft tot taak via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering, (...) aan het Instituut der bedrijfsrevisoren (...), ertoe bij te dragen dat bij de uitoefening van de opdrachten die de wet aan de bedrijfsrevisoren (...) toevertrouwt en bij de verrichtingen van (...) de bedrijfsrevisor (...) het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen. Deze adviezen of aanbevelingen zullen onder meer betrekking hebben op de uitoefening van de opdrachten omschreven in artikel 15bis van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

De Hoge Raad moet worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat moet worden genomen ter uitvoering van deze wet of de wetten betreffende [het beroep] van bedrijfsrevisor (...). De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad, uitdrukkelijk met redenen omkleden.

Bovendien moet de Hoge Raad worden geraadpleegd over elke beslissing met een algemene draagwijdte die (...) moet worden genomen (...) door de Raad van het Instituut der bedrijfsrevisoren (...). De (...) Raad van het Instituut der bedrijfsrevisoren (...) [kan] niet afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies betrekking heeft op een aangelegenheid die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid. De betrokken Raad kan slechts afwijken van adviezen over een aangelegenheid die slechts op één beroep of hoedanigheid betrekking heeft, als dit uitdrukkelijk met redenen omkleed wordt.

De Hoge Raad moet de hem gevraagde adviezen binnen drie maanden uitbrengen. Zo niet wordt hij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 2. De Hoge Raad organiseert permanent overleg met (...) het Instituut der bedrijfsrevisoren (...).

Hij kan daartoe met elk van deze Instituten werkgroepen oprichten.

§ 3. De Hoge Raad kan bij de tuchtcommissie van de respectieve Instituten klacht neerleggen tegen, naar gelang van het geval, een of meer (...) bedrijfsrevisoren (...). De betrokken commissie stelt de Hoge Raad in kennis van het gevolg dat aan deze klacht is gegeven.

Koninklijk besluit van 4 april 2003

ARTIKEL 4, LID 10 EN 11

De adviezen [van het Advies- en Controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris] worden door de Voorzitter op anonieme wijze en in de vorm van een samenvatting aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen overgemaakt.

De beslissingen tot verwijzing in tucht naar de desbetreffende Commissie van het Instituut der Bedrijfsrevisoren worden door de Voorzitter overgemaakt aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. Tussen beide Voorzitters zal er met betrekking tot een eventuele gezamenlijke verwijzing overleg gepleegd worden.

Wet van 22 juli 1953 (uittreksels)

Hoofdstuk II.
De bedrijfsrevisoren, hun inschrijving in het openbaar register van het Instituut en de bescherming van hun titel

ARTIKEL 7, § 3

In uitvoering van de internationale verdragen waarbij België partij is op voorwaarde van wederkerigheid stelt de Koning, na advies van de Raad en van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, de modaliteiten vast voor de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor aan de auditors of auditorganisaties van een derde land alsook de regels inzake het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op deze personen.

Hoofdstuk IV.
Beheer en werking van het Instituut

ARTIKEL 18

De Koning stelt, op voorstel van of na advies van de Raad van het Instituut, het stagereglement en het tuchtreglement vast, alsmede de andere reglementen die noodzakelijk zijn voor de werking van het Instituut en voor de verwezenlijking van zijn bij deze wet omschreven doelstellingen.

Deze reglementen worden vastgesteld op voorstel of na advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

ARTIKEL 26, §§ 1 EN 3

§ 1. Elk jaar legt de Raad ter goedkeuring aan de algemene vergadering voor:

1° het verslag over de werkzaamheden van het Instituut tijdens het verlopen jaar;

2° de jaarrekening op 31 december van het vorig jaar;

3° het verslag van de commissarissen;

4° de begroting voor het nieuwe boekjaar.

§ 3. De documenten bedoeld in de eerste paragraaf, 1° tot 3° worden door de Raad overgemaakt aan de Minister die bevoegd is voor economie alsook aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en aan het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris binnen de maand na de algemene vergadering waarop het werd voorgelegd.

Koninklijk besluit van 30 april 2007 (toegang tot het beroep)

Hoofdstuk III.
De Stagecommissie

ARTIKEL 10

De Stagecommissie brengt jaarlijks verslag uit bij de Raad over haar werkzaamheden. Zij formuleert de opmerkingen en voorstellen die zij nuttig acht.

De Raad overhandigt ieder jaar aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een verslag over de activiteiten van de Stagecommissie en over de vormingsactiviteiten die door het Instituut ten behoeve van de stagiairs werden georganiseerd.

Hoofdstuk V.
Toelating tot de stage

ARTIKEL 14, § 2

De vrijstelling wordt verleend per vakgebied op voorwaarde dat de aan het vakgebied bestede aantal studiepunten ECTS tenminste overeenstemmen met het aantal studiepunten ECTS die voor dit vakgebied door de Raad, na advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, voldoende worden geacht in het kader van de eisen gesteld voor het beroep van bedrijfsrevisor.

Voor de houders van een diploma enkel uitgedrukt in uren, worden de voorwaarden uitgedrukt in ECTS in het vorige lid begrepen in uren.

Koninklijk besluit van 7 juni 2007 (huishoudelijk reglement van het IBR)

Hoofdstuk III.
Eretitels en een regime voor kandidaat-bedrijfsrevisoren

ARTIKEL 5

De Raad kan, na gunstig advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, een aangepast regime inrichten voor de kandidaat-bedrijfsrevisoren, dit wil zeggen de stagiairs bedrijfsrevisoren die, na geslaagd te zijn voor het bekwaamheidsexamen, de eed van bedrijfsrevisor nog niet hebben afgelegd, alsook de ontslagnemende natuurlijke personen die, overeenkomstig artikel 18 van het koninklijk besluit van 30 april 2007

betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register, aanspraak kunnen maken op herinschrijving in het openbaar register.

Hoofdstuk IX.
Mededelingsmodaliteiten

ARTIKEL 32, §§ 1 EN 2

§ 1. De mededelingen met een individuele draagwijdte tussen het Instituut en een bedrijfsrevisor, evenals de mededelingen tussen een bedrijfsrevisor en het Instituut, gebeuren bij aangetekende brief of bij deurwaardersexploot. Bij gebreke daaraan worden de termijnen voorzien in de wet of haar uitvoeringsbesluiten geacht nog niet te zijn beginnen lopen, en/of de mededeling zal door zijn bestemmeling kunnen worden beschouwd als niet gebeurd zijnde. De mededelingen gebeuren steeds in de taal waarin de bedrijfsrevisor in het openbaar register is ingeschreven.

§ 2. De mededelingen van het Instituut met een algemene draagwijdte ten aanzien van de bedrijfsrevisoren gebeuren in de door de Raad vastgestelde vorm. Het voorwerp van de mededelingen met een algemene draagwijdte, die de Raad zou beslissen te doen in elektronische vorm, wordt vermeld in een bericht dat via de post aan de bedrijfsrevisoren wordt toegezonden.

Hoofdstuk XI.
Normen en aanbevelingen

ARTIKEL 34

§ 1. De Raad wordt op de hoogte gebracht door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van de domeinen die niet gedekt worden door maatregelen genomen op Europees niveau, waarin deze laatste een leemte in normatieve en reglementaire teksten heeft vastgesteld.

§ 2. De normen en aanbevelingen zoals bedoeld in artikel 30 van de wet, evenals hun bijwerkingen, worden openbaar gemaakt op papier en op de website van het Instituut, alwaar het publiek hiervan inzage kan nemen; zij worden tevens per post overgemaakt aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Hoofstuk XII.
Slotbepalingen

ARTIKEL 35, § 3

De Raad deelt, op basis van een werkprogramma voorgesteld door de Raad, aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de normen, aanbevelingen, adviezen, omzendbrieven en mededelingen mee, zoals goedgekeurd door de Raad voor de inwerkingtreding van onderhavig besluit.

A.2. Accountants en Belastingconsulenten

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel II.
Het instituut van de accountants en de belastingconsulenten

Hoofdstuk II.
Beheer, werking, vermogen en begroting

ARTIKEL 7, § 1

De Koning stelt het stagereglement en het deontologisch reglement vast, alsook de nodige reglementen om de werking van het Instituut en de verwezenlijking van de hem bij deze wet gegeven doelstellingen te verzekeren.

Deze reglementen worden vastgesteld op voorstel of na advies van de Raad van het Instituut en na advies van de Hoge Raad bedoeld bij artikel 54.

Titel VIII.
Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54 (PARTIM)

§ 1. Er wordt een « Hoge Raad voor de economische beroepen « opgericht, hierna Hoge Raad genoemd. De Hoge Raad is een zelfstandig organisme met zetel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Hoge Raad heeft tot taak via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering, aan het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten (...) ertoe bij te dragen dat bij de uitoefening van de opdrachten die de wet aan de (...) accountants toevertrouwt en bij de verrichtingen van de accountant, de belastingconsulent (...) het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen. (...).

De Hoge Raad moet worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat moet worden genomen ter uitvoering van deze wet of de wetten betreffende de beroepen van (...) accountant, belastingconsulent (...). De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad, uitdrukkelijk met redenen omkleden.

Bovendien moet de Hoge Raad worden geraadpleegd over elke beslissing met een algemene draagwijdte die door de Raad van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten moet worden genomen in toepassing van artikel 27 (...). De Raad van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten (...) [kan] niet afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies betrekking heeft op een aangelegenheid die betrekking heeft op meer

dan één beroep of hoedanigheid. De betrokken Raad kan slechts afwijken van adviezen over een aangelegenheid die slechts op één beroep of hoedanigheid betrekking heeft, als dit uitdrukkelijk met redenen omkleed wordt.

De Hoge Raad moet de hem gevraagde adviezen binnen drie maanden uitbrengen. Zo niet wordt hij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 2. De Hoge Raad organiseert permanent overleg met het instituut van de accountants en de belastingconsulenten (...).

Hij kan daartoe met elk van deze Instituten werkgroepen oprichten.

§ 3. De Hoge Raad kan bij de tuchtcommissie van de respectieve Instituten klacht neerleggen tegen, naar gelang van het geval, een of meer accountants, (...) belastingconsulenten, (...). De betrokken commissie stelt de Hoge Raad in kennis van het gevolg dat aan deze klacht is gegeven.

Koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van de accountant en/of de belastingconsulent (uittreksel)

Titel III.
De stage

Hoofdstuk IX.
Vertegenwoordiging van de stagiairs binnen het Instituut

ARTIKEL 47, LID 7

De Raad overhandigt ieder jaar aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een verslag over de activiteiten van de stagecommissie en over de vormingsactiviteiten die door het Instituut ten behoeve van de stagiairs werden georganiseerd.

A.3. Erkende boekhouders(-fiscalisten)

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.
Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54 (PARTIM)

§ 1. Er wordt een « Hoge Raad voor de economische beroepen « opgericht, hierna Hoge Raad genoemd. De Hoge Raad is een zelfstandig organisme met zetel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Hoge Raad heeft tot taak via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering, (...) aan het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten, ertoe bij te dragen dat bij de uitoefening van de opdrachten en bij de verrichtingen van de (...) erkende boekhouder en boekhouder-fiscalist het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen. (...).

De Hoge Raad moet worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat moet worden genomen ter uitvoering van deze wet of de wetten betreffende de beroepen van (...) erkend boekhouder en boekhouder-fiscalist. De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad, uitdrukkelijk met redenen omkleden.

Bovendien moet de Hoge Raad worden geraadpleegd over elke beslissing met een algemene draagwijdte die (...) moet worden genomen (...) door de Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten. De (...) Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten [kan] niet afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies betrekking heeft op een aangelegenheid die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid. De betrokken Raad kan slechts afwijken van adviezen over een aangelegenheid die slechts op één beroep of hoedanigheid betrekking heeft, als dit uitdrukkelijk met redenen omkleed wordt.

De Hoge Raad moet de hem gevraagde adviezen binnen drie maanden uitbrengen. Zo niet wordt hij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 2. De Hoge Raad organiseert permanent overleg met (...) het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten.

Hij kan daartoe met elk van deze Instituten werkgroepen oprichten.

§ 3. De Hoge Raad kan bij de tuchtcommissie van de respectieve Instituten klacht neerleggen tegen, naar gelang van het geval, één of meer (...) erkende boekhouders of boekhouders-fiscalisten. De betrokken commissie stelt de Hoge Raad in kennis van het gevolg dat aan deze klacht is gegeven.

B. Samenstelling en benoemingswijze

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.
Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54, § 4

De Hoge Raad bestaat uit zeven leden benoemd door de Koning. Vier onder hen, van wie één de kleine en middelgrote ondernemingen vertegenwoordigt, worden voorgedragen op een lijst met dubbeltallen door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Drie leden worden voorgedragen door de minister van Economische Zaken, de minister van Financiën en de minister die de Middenstand onder zijn bevoegdheid heeft.

Hun bezoldiging wordt door de Koning vastgesteld.

Koninklijk besluit van 23 juni 1994

ARTIKEL 1

De leden van de Hoge Raad voor de economische beroepen worden door Ons benoemd voor een termijn van zes jaar. Hun mandaat is hernieuwbaar. In geval van vervanging van een lid beëindigt het nieuw aangewezen lid het mandaat van degene die hij vervangt.

De leden van de Hoge Raad kunnen geen lid zijn van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, noch van het Instituut van de Accountants en de belastingconsulenten, noch van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten, noch lid of vennoot in een vereniging of een vennootschap van bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders of erkende boekhouders-fiscalisten.

Benoemingen bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 november 2006 en van 30 mei 2007 (2de editie)

ARTIKEL 2

De Voorzitter van de Hoge Raad wordt door Ons benoemd onder de drie leden van de Hoge Raad die zijn voorgedragen door de Minister van Economische Zaken, door de Minister van Middenstand en door de Minister van Financiën.

Benoeming bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 november 2006

Hij wordt in deze hoedanigheid benoemd voor een hernieuwbare termijn van zes jaar. In geval van vervanging van de Voorzitter beëindigt de nieuw benoemde Voorzitter het mandaat van degene die hij vervangt.

De Voorzitter bereidt de vergaderingen van de Hoge Raad voor; hij zit die vergaderingen voor en verzekert de uitvoering van de door de Hoge Raad genomen beslissingen; hij houdt toezicht op het opstellen van de notulen van de vergaderingen alsmede van de adviezen, aanbevelingen en verslagen uitgaande van de Hoge Raad.

Hij vertegenwoordigt de Hoge Raad ten overstaan van de Regering, van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en van het Instituut van de Accountants en belastingconsulenten en van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten zoals tegenover derden in het algemeen.

Hij doet de Regering de adviezen en aanbevelingen geworden die door de Hoge Raad zijn aangenomen.

Hij neemt de nodige maatregelen om de adviezen en aanbevelingen bekend te maken, wanneer de Hoge Raad tot bekendmaking heeft besloten.

Hij waakt over de publicatie van het jaarverslag van de activiteiten van de Hoge Raad.

Hij staat in voor het dagelijks bestuur van de Hoge Raad en neemt hiervoor de nodige maatregelen.

Hij kan het dagelijks bestuur delegeren aan een lid van het wetenschappelijk personeel van de Hoge Raad zoals bedoeld in artikel 7.

ARTIKEL 4

In toepassing van artikel 54, § 2, van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en de fiscale beroepen, kan de Hoge Raad het Instituut der bedrijfsrevisoren, het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten belasten met elk probleem dat in hun bevoegdheid valt.

ARTIKEL 5

In toepassing van artikel 54, § 2, van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en de fiscale beroepen, worden de Voorzitters en Ondervoorzitters van de Instituten gehoord door de Hoge Raad, telkens deze het nuttig acht.

Op hun verzoek worden ze gehoord door de Hoge Raad voor elk probleem dat in zijn bevoegdheid ligt.

De Hoge Raad kan deskundigen horen, of er een beroep op doen.

Hij kan eveneens, middels een unanieme beslissing van de leden, werk- en studiegroepen oprichten samengesteld uit leden van de Hoge Raad en/of deskundigen.

ARTIKEL 6

De Hoge Raad beraadslaagt collegiaal en overeenkomstig de regels van de beraadslagende vergaderingen.

De goedkeuring van een advies of aanbeveling vereist nochtans dan ten minste vier leden een positieve stem uitbrengen.

Een lid kan een ander lid een geschreven volmacht geven voor de stemming.

De adviezen en aanbevelingen moeten met redenen omkleed zijn.

De adviezen en aanbevelingen die aan het ene Instituut worden overgemaakt worden ook aan de andere Instituten gestuurd.

C. Financiering

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.
Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54, § 5

De Koning stelt het huishoudelijk reglement vast de Hoge Raad op diens voorstel. Het ministerie van Economische Zaken wordt ermee belast het secretariaat en de infrastructuur van de Hoge Raad waar te nemen. De overige werkingskosten van de Hoge Raad worden gedragen door de Instituten, op de wijze en binnen de grenzen die de Koning bepaalt.

Koninklijk besluit van 23 juni 1994

ARTIKEL 9

De emolumenten van de Voorzitter worden bepaald volgens het barema van toepassing op assessoren bij de Raad van State. Het bedrag van de zitpenningen der leden wordt vastgesteld op een bedrag van 5 000 F per vergadering. De Voorzitter en de leden hebben recht op de terugbetaling van hun verplaatsings- en verblijfskosten.

Deze verblijfskosten en reiskosten voor verplaatsingen worden vergoed ten belope van het bedrag van de werkelijke kosten mits voorlegging van bewijskrachtige bescheiden. Bij gebreke van dergelijke bescheiden worden deze kosten vergoed volgens het hoogste barema dat terzake geldt voor rijksambtenaren. De werkelijke kosten mogen dit barema evenmin overschrijden.

ARTIKEL 10

De emolumenten en kosten bedoeld in artikel 9 en alle andere werkingskosten van de Hoge Raad, uitgezonderd die van het administratief secretariaat en van de ruimtelijke infrastructuur, worden gedekt door bijdragen, gestort aan de Hoge Raad door het Instituut der bedrijfsrevisoren, het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en door het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten.

Het bedrag van deze bijdragen wordt vastgesteld op basis van het jaarlijks budget, opgesteld door de Hoge Raad en bepaald op basis van een verdeelsleutel die is uitgewerkt met de Instituten. Bij gebrek aan een akkoord worden de voorzitters van de Instituten gehoord, wordt gemotiveerd geantwoord op hun bezwaren en wordt het bedrag van de bijdragen bepaald door de Hoge Raad, rekening houdend met het aantal leden van elk Instituut en met het bedrag aan bijdragen geïnd door de Instituten. In elk geval mag het bedrag, bestemd voor de Hoge Raad, niet meer bedragen dan 10 % van het totaal bedrag van de bijdragen, geïnd door beide Instituten.

De betaling van de bijdragen door de Instituten kan in vier schijven gebeuren, de eerste dag van elk trimester.

ARTIKEL 11

De Voorzitter stelt jaarlijks de begroting op en legt die ter goedkeuring voor aan de Hoge Raad.

De Voorzitter brengt om de zes maand verslag uit bij de Hoge Raad en bij de Minister van Economische Zaken over de uitvoering van zijn begroting en over de toestand van zijn rekeningen, na controle op de juistheid.

Een maal per jaar stelt de Hoge Raad de jaarrekening vast en beslist over de bestemming van een eventueel batig saldo.

Na goedkeuring door de Hoge Raad worden de rekeningen voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken die er de juistheid kan van doen nagaan.

De rekeningen van de Hoge Raad worden gepubliceerd in zijn jaarverslag.

D. Beroepsgeheim / Discretieplicht

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

Titel VIII.
Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54, § 5 (PARTIM)

De Koning stelt het huishoudelijk reglement vast de Hoge Raad op diens voorstel.

Koninklijk besluit van 23 juni 1994

ARTIKEL 8

De leden van de Hoge Raad, het wetenschappelijk personeel dat hij tewerkstelt en de personen die het administratief secretariaat waarnemen mogen geen feiten bekendmaken, waarvan ze kennis zouden hebben uit hoofde van hun functie.

*

* *

Verder kan opgemerkt worden dat het artikel 458 van het Strafwetboek eveneens toepasselijk is op de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, zelfs indien dit niet uitdrukkelijk in de wet van 22 april 1999 wordt vermeld.

Het artikel 458 van het Strafwetboek heeft immers meer in het bijzonder betrekking op "alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd".

Het Hof van cassatie[1] past deze bepaling toe « aux personnes investies d'une mission de confiance qui sont constituées par la loi, la tradition ou les mœurs, dépositaires nécessaires des secrets qu'on leur confie ».[2]

Het criterium is drievoudig[3] :

- het beroep op een beroepsbeoefenaar moet noodzakelijk zijn;
- het vertrouwen moet noodzakelijk zijn voor de uitoefening van het beroep;
- het beroep moet verband houden met het algemeen belang (morele finaliteit).

1 Cass. 20 februari 1905 (*Pas.* 1905, I, p.141).

2 Zie in dit verband de bijdrage van Professor Michel Franchimont, getiteld « Le secret professionnel du réviseur d'entreprises » gepubliceerd in 1986 in de brochure 2/1986 van BCNAR., pp.5-50.

3 Criteria voorgesteld in de conclusies van de Advocaat-generaal Collard in het kader van een arrest van het Hof van cassatie van 26 september 1966 (*R.D.P. 1966-1967*, p. 301).

Strafwetboek van 8 juni 1867

Titel VIII.
Misdaden en wanbedrijven tegen personen

Hoofdstuk VI.
Enige andere wanbedrijven tegen personen

ARTIKEL 458

Geneesheren, heelkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

BIJLAGEN

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Rekeningen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen over het boekjaar 2010

	2010 in EUR	2009 in EUR
Leden (aanwezigheidsgelden en verplaatsingskosten)	5 886,75	5 959,85
Bezoldigingen (met sociale bijdragen en hiermee verbonden kosten)	273 669,90	276 814,73
Publicatie- en vertaalkosten	33 476,35	32 710,03
Bureelonkosten	855,78	2 237,22
Meubelen en bureautica	4 891,85	5 060,53
Representatiekosten	507,90	60,00
Verplaatsingskosten (vergaderingen EC,..)	404,20	311,60
Diverse werkingskosten		
- Abonnementen op tijdschriften en aankoop boeken	7 601,82	7 082,17
- Andere werkingskosten	148,87	215,20
TOTAAL WERKINGSKOSTEN	**327 443,42**	**330 451,33**

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, worden de lopende kosten van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen in 2010 gedragen door de drie Instituten van de economische beroepsbeoefenaars, ten belope van de helft voor het IBR en een kwart voor het IAB en het BIBF.

Dekking van de werkingskosten (*)	**327 230,05**	**330 251,79**
(buiten ontvangen interesten)	213,37	199,54
Bijdrage IBR	163 615,03	165 125,90
Bijdrage IAB	81 807,51	82 562,95
Bijdrage BIBF	81 807,51	82 562,95

(*) P.M. In de loop van 2009 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen beslist om de inhoud van zijn website grondig te herzien en om een gezamenlijke portaalsite voor de diverse entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren te lanceren.
Het aandeel van de kosten voor de herziening van de website van de Hoge Raad, betaald in 2010, bedraagt 2.044,90 euro. Deze kosten (buiten begroting) worden gedragen door de drie Instituten, elk voor hun deel.
Het aandeel van de kosten voor de lancering van de portaalsite voor het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, betaald in 2010, bedraagt 1.195,48 euro. Deze kosten worden dus door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren gedragen.
Het saldo van de kosten voor het uitwerken van de portaalsite zal in 2011 worden medegedeeld, na het afronden van het project (online-melding).

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Advies van 4 maart 2010 omtrent een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de inschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditorganisaties van derde landen

Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de inschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditorganisaties van derde landen

A. Inleiding

1. De federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Vincent VAN QUICKENBORNE, heeft via zijn schrijven van 25 november 2009 de Hoge Raad voor de Economische Beroepen om een advies verzocht omtrent een *ontwerp van koninklijk besluit betreffende de inschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditorganisaties van derde landen*.

Het door de Minister voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit kadert in de omzetting in de Belgische regelgeving van de *richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad* (hierna de "auditrichtlijn"). In de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor (hierna de "wet van 22 juli 1953"), meer in het bijzonder in artikel 7, § 4, wordt bepaald dat de Koning de regels vaststelt voor de inschrijving in het openbaar register als auditor of auditorganisatie van een derde land. Het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit omvat de nadere uitvoeringsmodaliteiten betreffende dergelijke registratie als auditor/auditorganisatie van een derde land in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader dat van toepassing is op de economische beroepen via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering of aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.[1]

De Hoge Raad moet dan ook met name worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat wordt genomen ter uitvoering van de wetten betreffende het beroep van bedrijfsrevisor.

3. De Hoge Raad is verheugd vast te stellen dat de federale Minister, bevoegd voor Economie, de nodige uitvoeringsmaatregelen heeft voorbereid die de (afzonderlijke) inschrijving als auditor/auditorganisatie van een derde land[2] in

1 Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

2 Volgens de definities van de wet van 22 juli 1953 moet onder "derde land" worden begrepen: land dat geen deel uitmaakt van de Europese Unie (artikel 2, 12°).

het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren moet mogelijk maken.

Het principe inzake de inschrijving als auditor/auditorganisatie van een derde land was reeds ingeschreven in de wet van 22 juli 1953, zoals in 2007 aangepast ter gelegenheid van de omzetting van de auditrichtlijn. Wegens het ontbreken van uitvoeringsmaatregelen, kon evenwel geen gevolg gegeven worden aan concrete aanvragen vanwege auditors/auditorganisaties van derde landen. Hieraan zal door het voorgelegde koninklijk besluit worden verholpen.

B. Analyse van de tekst

4. Voor een goed begrip van de draagwijdte van de voorgestelde regeling, is het volgens de Hoge Raad van belang om een duidelijk onderscheid te maken tussen de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor aan auditors of auditorganisaties van een derde land enerzijds en de (afzonderlijke) inschrijving in het openbaar register als auditor of auditorganisatie van een derde land anderzijds.

Auditors of auditorganisaties van een derde land kunnen zich als bedrijfsrevisor in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren laten inschrijven, op voorwaarde van wederkerigheid en mits zij aan bepaalde vereisten – gelijkwaardig aan de vereisten die gelden voor wettelijke auditors – voldoen[3]. Mits zij ingeschreven zijn als *bedrijfsrevisor*, kunnen zij bijgevolg in België alle opdrachten als bedrijfsrevisor uitvoeren.

Daarnaast voorziet artikel 7, § 4 van de wet van 22 juli 1953 in de mogelijkheid voor auditors of auditorganisaties van een derde land om *afzonderlijk* in het openbaar register *in de hoedanigheid van auditor of auditorganisatie van een derde land* te worden vermeld.

Dergelijke beroepsbeoefenaars worden enkel ingeschreven in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren met het oog op het kunnen afleveren van een controleverklaring betreffende de jaarrekening of de geconsolideerde jaarrekening van een vennootschap, met statutaire zetel buiten de Europese Gemeenschap en waarvan de effecten zijn toegelaten tot de handel op een Belgische gereglementeerde markt.

Wat de bedoelde vennootschap betreft, preciseert artikel 7, § 4 van de wet van 22 juli 1953 dat het gaat om het afleveren van een controleverklaring "*betreffende de jaarrekening of de geconsolideerde jaarrekening van een vennootschap die haar statutaire zetel buiten de Europese Gemeenschap heeft en waarvan de effecten in België zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt in de zin van artikel 4, eerste lid, punt 14, van Richtlijn 2004/39/EG, behalve indien de vennootschap alleen een emittent is van effecten die in een lidstaat zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt in de zin van artikel 2, lid 1, onder b), van Richtlijn 2004/109/EG, met een nominale waarde per eenheid van ten minste 50.000 euro of, in het geval van effecten die in een andere munteenheid luiden, op de dag van uitgifte equivalent aan ten minste 50.000 euro.*"

Met andere woorden, door de loutere registerinschrijving als auditor/auditorganisatie van een derde land zal de betrokken beroepsbeoefenaar niet de mogelijkheid krijgen om de wettelijke controle van de jaarrekening, zoals voorzien in de wet van 22 juli 1953, of enige andere revisorale opdracht bij om het even welke onderneming uit te voeren. Evenmin krijgt de auditor of de auditorganisatie van een derde land door de afzonderlijke inschrijving een erkenning van zijn/haar beroepskwalificaties. Hij zal daarentegen enkel een controleverklaring kunnen afleveren betreffende de (geconsolideerde) jaarrekening van de specifieke vennootschap met statutaire zetel buiten de Europese Gemeenschap wiens effecten op een Belgische gereglementeerde

3 Zie in dit verband artikel 7, § 3 van de wet van 22 juli 1953, alsook de modaliteiten voorzien in het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register – Hoofdstuk II. Erkenning van de bedrijfsrevisoren – Afdeling 2. Auditors of auditorganisaties van derde landen.

markt zijn genoteerd, waarvoor hij zijn registerinschrijving vooraf heeft aangevraagd.

Om verwarring omtrent de draagwijdte van de tussenkomst als auditors / auditorganisaties van derde landen te vermijden, worden zij in het openbaar register dan ook in die hoedanigheid afzonderlijk vermeld[4].

5. De auditrichtlijn legt een auditor/auditorganisatie van een derde land een (afzonderlijke) inschrijving in het register op, omdat het als gevolg van de verwevenheid van de kapitaalmarkten noodzakelijk is dat auditors van derde landen degelijk werk afleveren wanneer dit van belang is voor de Europese kapitaalmarkt[5]. Zoals in de auditrichtlijn bepaald, stelt artikel 4 van het ontwerp van koninklijk besluit dan ook dat controleverklaringen betreffende jaarrekeningen of geconsolideerde rekeningen van de bedoelde vennootschappen, welke zijn afgeleverd door auditors / auditorganisaties die niet in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren zijn geregistreerd, in België geen rechtsgevolgen hebben.

Door de inschrijving in een register kunnen de auditors/auditorganisaties van een derde land onderworpen worden aan kwaliteitsbeoordelingen en aan de onderzoeks- (toezichts-) en sanctieregeling.

Artikel 2 van het ontwerp van koninklijk besluit schrijft in § 1 voor dat de bepalingen inzake het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole, het toezicht en de beroepstucht van de wet van 22 juli 1953 van overeenkomstige toepassing zijn ten aanzien van auditors/auditorganisaties van een derde land.

Overeenkomstig de auditrichtlijn, bepaalt artikel 2, § 2 evenwel dat kan afgezien worden van de kwaliteitscontrole van een in het register ingeschreven auditor/auditorganisatie van een derde land, indien een andere EU-lidstaat – of een systeem van kwaliteitscontrole van een derde land dat als gelijkwaardig is beoordeeld – de betrokken auditor/auditorganisatie in de voorgaande drie jaar aan een kwaliteitscontrole heeft onderworpen.

Wat de criteria betreft die voor de beoordeling van deze gelijkwaardigheid zullen worden gehanteerd, wordt verwezen naar eisen die gelijkwaardig zijn aan deze krachtens de wet van 22 juli 1953.

Verder zet artikel 2, § 3 van het ontwerp van koninklijk besluit het artikel 46 van de auditrichtlijn inzake de mogelijke vrijstelling tot inschrijving als auditor/auditorganisatie van een derde land – mits wederkerigheid – om: dit is mogelijk indien de Europese Commissie voor bepaalde landen een besluit neemt omtrent de gelijkwaardigheid van de stelsels van publiek toezicht, kwaliteitscontrole, onderzoeks- en sanctieregeling van het derde land, of bij gebrek aan besluit vanwege de Europese Commissie, indien in België een uitspraak wordt gedaan omtrent de gelijkwaardigheid.

Indien een besluit van de Europese Commissie uitblijft, is het de procureur-generaal die de mogelijkheid heeft om te erkennen dat de eisen van gelijkwaardigheid vervuld zijn.

Dergelijke erkenning gebeurt op voorstel van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren of op basis van eerdere beoordelingen van andere lidstaten. In voorkomend geval kan de procureur-generaal het advies inwinnen van de instellingen die deel uitmaken van het Belgisch systeem van publiek toezicht, zoals opgesomd in artikel 43 van voormelde wet.

Er kan dus vastgesteld worden dat de procureur-generaal een specifieke rol toebedeeld krijgt in het kader van de beoordeling van de gelijkwaardigheid van de stelsels van publiek toezicht, kwaliteitscontrole, onderzoeks- (toezichts-) en sanctieregeling van het derde land. Dit vloeit volgens de Hoge Raad voort uit de taak die de de procureur-generaal heeft in het kader van het Belgisch stelsel van publiek toezicht, meer in het bijzonder wat de eindverantwoordelijkheid voor het publiek toezicht op de toelating en registerinschrijving betreft. Hij zal uiteraard steeds het advies kunnen inwinnen van de andere entiteiten van het Belgisch systeem van

4 Artikel 10, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953.

5 Overweging 27 van de auditrichtlijn.

publiek toezicht, onder meer van de Kamer van verwijzing en instaatstelling.

6. Voor de Hoge Raad is het van belang dat bijzondere aandacht besteed wordt aan de respectieve rol van de procureur-generaal enerzijds en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren anderzijds. De procureur-generaal draagt de eindverantwoordelijkheid voor het publiek toezicht op de registerinschrijving, terwijl het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de bevoegde autoriteit is voor de eigenlijke registerinschrijving. Onder meer in het kader van de praktische afhandeling van dossiers en contacten met aanvragers, dient de rol van elkeen duidelijk te worden afgebakend.

7. Gelet op de eventuele kwaliteitscontrole van auditors/auditorganisaties van derde landen, zal het ook voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling van belang zijn om registerinschrijvingen als auditor/auditorganisatie van een derde land nauwkeurig op te volgen, teneinde te kunnen beoordelen of de jaarlijkse lijst van de te verrichten kwaliteitscontroles, zoals voorbereid door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (artikel 46, § 2 van de wet van 22 juli 1953), volledig is, en dit in het kader van haar opdracht inzake de goedkeuring van de lijst.

8. Wat de eigenlijke aanvraag tot registratie in het openbaar register als auditor/auditorganisatie van een derde land betreft, geeft artikel 3 van het ontwerp van koninklijk besluit aan welke gegevens het dossier moet omvatten. De aanvrager moet onder meer een beschrijving van zijn systeem van interne controle geven. Voor het aanvraagdossier wordt in dit verband expliciet verwezen naar "een systeem in overeenstemming met de *International Standard on Quality Control 1 ("ISQC-1")* of een gelijkaardige bepaling" (artikel 3, § 1, 12°).

De vraag stelt zich waarom eerst verwezen wordt naar de internationale norm *ISQC 1*, terwijl deze norm (nog) niet in het Belgisch normatief kader is ingeschreven.

Naar analogie met artikel 2, § 3, 2° van het ontwerp van koninklijk besluit, verdient het volgens de Hoge Raad dan ook aanbeveling om in eerste instantie te verwijzen naar vereisten gelijkwaardig aan deze krachtens de wet van 22 juli 1953, en pas in een tweede fase naar de internationale norm of een gelijkaardige bepaling.

9. Door dit koninklijk besluit wordt de omzetting van de auditrichtlijn in België verder vervolledigd, hetgeen noodzakelijk was aangezien het openbaar register eigenlijk reeds uiterlijk op 29 juni 2009 volledig operationeel had moeten zijn (artikel 15, § 4 van de auditrichtlijn). Toch moet de Hoge Raad vaststellen dat sommige bepalingen nog niet volledig zijn uitgevoerd: onder meer wat de samenwerking met de bevoegde autoriteiten van derde landen betreft (uitwisseling van werkdocumenten – artikel 47 van de richtlijn), ontbreken in België nog de nodige uitvoeringsmaatregelen. De Hoge Raad dringt er dan ook op aan dat hieromtrent de nodige inititatieven worden genomen, opdat de samenwerking met de andere bevoegde autoriteiten optimaal kan verlopen.

10. De auditrichtlijn schrijft voor dat een EU-lidstaat een auditorganisatie van een derde land enkel in het register als dusdanig mag inschrijven wanneer de controles van de (geconsolideerde) jaarrekening van de vennootschap met statutaire zetel buiten de EU worden uitgevoerd in overeenstemming met internationale controlestandaarden en conform de voorschriften van de auditrichtlijn inzake onafhankelijkheid, objectiviteit en honoraria voor wettelijke controles van jaarrekeningen (artikel 45, § 5, d).

In het artikel 1, § 1, 4° van het ontwerp van koninklijk besluit wordt dit omgezet door de bepaling dat de controles van de (geconsolideerde) jaarrekening worden uitgevoerd "in overeenstemming met internationale controlestandaarden of de normen en aanbevelingen bedoeld in artikel 30, § 1 van de [wet van 22 juli 1953]".

De Hoge Raad is van oordeel dat de loutere verwijzing naar "de normen en aanbevelingen, bedoeld in artikel 30, § 1 van de wet" van 1953, te beperkt is. Immers, de voorschriften die voor de bedrijfsrevisoren gelden inzake onafhankelijkheid en objectiviteit in het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening zijn niet enkel in normen en aanbevelingen opgenomen, doch

ook in wettelijke en reglementaire bepalingen. Een bijkomende verwijzing naar de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de onafhankelijkheidsvereisten is wenselijk teneinde volledig in overeenstemming te zijn met de auditrichtlijn.

11. De Hoge Raad stelt vast dat het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, naar analogie met de praktijk in de ons omringende lidstaten, de kosten voor de behandeling van de aanvragen tot registratie als auditor/auditorganisatie van een derde land, in rekening brengt. Deze kosten kunnen beschouwd worden als zogenaamde administratieve kosten.

In het artikel 5 van het ontwerp van koninklijk besluit wordt in dit verband toegevoegd dat verder een tarief verschuldigd is "per betrouwbaarheidsanalyse die wordt uitgevoerd voor iedere persoon die het dagelijks beleid bepaalt en voor de bestuurders van de aanvrager". Het is voor de Hoge Raad niet duidelijk wat precies onder deze "betrouwbaarheidsanalyse" moet worden verstaan en of dit enkel gebeurt in het kader van de aanvragen van auditors/auditorganisaties van derde landen. Het "tarief" zelf voor deze analyse wordt overigens niet gepreciseerd.

12. Volledigheidshalve suggereert de Hoge Raad nog een aantal vormelijke wijzigingen qua verwijzingen:

- in artikel 1, § 1 dient verwezen te worden naar artikel 10, § 1, tweede lid in plaats van naar artikel 10, § 1,eerste lid;
- in artikel 1, § 1, 1°, 2° en 3° dient ook verwezen te worden naar artikel 6, § 1 van de wet en niet enkel naar artikel 6, § 2 van de wet.

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Brief aan de Minister (zonder bijlagen) van 25 oktober 2010 – Goedkeuring van de specifieke norm over de medewerking aan het prudentieel toezicht

(vertaling van de originele Franstalige versie)

De heer Vincent Van Quickenborne

Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen

Brederodestraat 9

1000 BRUSSEL

Brussel, 25 oktober 2010

Geachte heer Minister,

De Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een ontwerpnorm voorgelegd die door de Raad van het IBR op 11 juni 2010 is aangenomen, met de bedoeling die door de Hoge Raad te laten goedkeuren.

Deze norm handelt over de medewerkingsopdracht van bedrijfsrevisoren aan het prudentieel toezicht en omschrijft, enerzijds, de specifieke audittaken van erkende revisoren in entiteiten onder prudentieel toezicht en, anderzijds, de manier van rapporteren aan de CBFA in het kader van het prudentieel toezicht, in de vorm van een niet-publiek verslag. Het is inderdaad zo dat enkel de attestering in verband met de statutaire (en in voorkomend geval geconsolideerde) jaarrekening openbaar wordt gemaakt, overeenkomstig de algemene Belgische rechtsregels.

Deze ontwerpnorm moet twee normen van het IBR vervangen: de ene van 5 november 1993 inzake de controle van kredietinstellingen en de andere van 29 juni 1979 inzake de controle van verzekeringsondernemingen. Voor de overige entiteiten onder prudentieel toezicht waarop de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm van toepassing zou zijn, bestaat er op dit ogenblik geen specifiek normatief kader terzake.

Deze beroepsnorm, die van toepassing is op bedrijfsrevisoren met auditopdrachten in vennootschappen die onder het prudentieel toezicht van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen vallen, is een "spiegelversie" van de circulaire van de CBFA van 8 mei 2009 in verband met de medewerkingsopdracht van de erkende revisoren (circulaire 2009/19).

Over deze ontwerpnorm is conform de voorschriften van artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie gehouden (tussen 20 april en 18 mei 2010) vooraleer die is voorgelegd aan de Hoge Raad.

Nuttig in dit verband is het feit dat de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de Hoge Raad bij brief van 21 juni 2010 heeft gemeld dat er in het kader van de publieke consultatie geen enkele reactie ten gronde was geformuleerd. Voorts heeft hij de Hoge Raad ook een versie van de norm meegedeeld waarin kon worden gezien waar in de norm, zoals die op 11 juni 2010 door de Raad van het IBR was goedgekeurd, (formele) aanpassingen waren aangebracht.

Alvorens over te gaan tot de goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnorm, hebben de leden van de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen, zoals vereist door artikel 30 van de voornoemde wet:

- een raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm;
- een hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 6 september 2010.

In het kader van deze hoorzitting hebben de vertegenwoordigers van de Raad van het IBR gewezen op het belang – zowel voor de bedrijfsrevisoren als voor de CBFA – van een snelle goedkeuring van deze norm voor de noodzakelijke rechtszekerheid. Voorts hebben de vertegenwoordigers van het IBR nadere uitleg verstrekt in verband met de formele aanpassingen aan de ontwerpnorm na afloop van de publieke consultatie.

Naar aanleiding van het advies van de CBFA van 28 september 2010 werd over een aantal elementen uit de ontwerpnorm van gedachten gewisseld tijdens een vergadering op 4 oktober 2010 met vertegenwoordigers van het beroep (Instituut van de Bedrijfsrevisoren en erkende revisoren), van de CBFA en van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, met de bedoeling een passende formulering te zoeken voor een aantal formele aanpassingen aan de ontwerpnorm, zoals die door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 11 juni 2010 was goedgekeurd.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft een aantal vergaderingen gewijd aan het onderzoek van dit dossier (hoorzitting met vertegenwoordigers van de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 6 september 2010 en bespreking ten gronde en *in globo* op 6 oktober 2010). Aansluitend op zijn vergadering van 6 oktober 2010 heeft de Hoge Raad een brief gestuurd naar het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in verband met de bedenkingen van de CBFA in haar advies van 28 september 2010, meer bepaald op het vlak van de kwaliteitscontrole.

De Raad van het IBR heeft in zijn norm de formele aanpassingen aangebracht zoals besproken op 4 oktober 2010 tijdens de hoger vermelde vergadering en een nieuwe versie van de norm meegedeeld, zoals goedgekeurd op 8 oktober 2010. In zijn brief van 12 oktober 2010 heeft de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren overigens de nodige garanties gegeven in verband met de bedenkingen van de CBFA op het vlak van de kwaliteitscontrole.

De Hoge Raad heeft op 25 oktober 2010 beslist om de ontwerpnorm van 8 oktober 2010 goed te keuren.

Als bijlage bij deze brief vindt u een aantal documenten, in het kader van artikel 30, § 1 van de wet van 22 juli 1953:

- De omzendbrief 2009/19 goedgekeurd door de CBFA op 8 mei 2009 inzake de medewerkingsopdracht van de erkende revisoren (bijlage 1);
- Het schrijven van 11 juni 2010 van de Voorzitter van het IBR aan de Hoge Raad (zonder de bijlagen van deze brief) (bijlage 2);

- Het schrijven van 14 juni 2010 vanwege de Hoge Raad aan het IBR (bijlage 3);
- Het schrijven van 21 juni 2010 vanwege de Voorzitter van het IBR aan de Hoge Raad (zonder de bijlagen van deze brief) (bijlage 4);
- De normen, aangenomen door de Raad van het IBR op 11 juni 2010, zoals ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (bijlage 5) (met zichtbare revisies van de aanpassingen aan de tekst tussen de publieke consultatie en 11 juni);
- Het schrijven van 25 juni 2010 vanwege de Hoge Raad aan de CBFA en het advies van de CBFA van 28 september 2010 (bijlage 6);
- Het schrijven van 7 oktober 2010 vanwege de Hoge Raad aan het IBR (bijlage 7);
- Het schrijven van 12 oktober 2010 vanwege de Voorzitter van het IBR aan de Hoge Raad (zonder de bijlagen van deze brief) (bijlage 8);
- De normen, aangenomen door de Raad van het IBR op 8 oktober 2010, zoals ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (bijlage 9) (met zichtbare revisies van de aanpassingen aan de tekst tussen 11 juni en 8 oktober 2010);
- De normen van het IBR van 5 november 1993 inzake de controle van kredietinstellingen (bijlage 10);
- De normen van het IBR van 29 juni 1979 inzake de controle van verzekeringsondernemingen (bijlage 11).

De Hoge Raad is van oordeel dat deze norm van fundamenteel belang is, zowel voor de bedrijfsrevisoren als voor de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, want hierin wordt het opdrachtenkader vastgelegd zoals dat zal gelden voor bedrijfsrevisoren belast met de jaarrekeningcontrole in ondernemingen onder het prudentieel toezicht van de CBFA. Van zodra die norm zal zijn goedgekeurd, zal de naleving van de in deze norm vervatte voorschriften immers worden gecontroleerd in het kader van de periodieke kwaliteitscontrole bij de bedrijfsrevisoren.

Mocht u in verband met dit dossier nog nadere informatie wensen, dan ben ik daar graag toe bereid.

Met de meeste achting,

Jean-Paul Servais
Voorzitter

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Brief aan de Minister (zonder bijlagen) van 16 februari 2011 – Goedkeuring van de norm inzake bestrijding van het witwassen van kapitaal

(vertaling van de originele Franstalige versie)

De heer Vincent Van Quickenborne

Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen

Brederodestraat 9

1000 BRUSSEL

Brussel, 16 februari 2011

Geachte heer Minister,

In het kader van de omzetting van een Europese richtlijn uit 1991 heeft België een wet uitgevaardigd onder de titel "Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme". Die wet werd begin 2010 grondig gewijzigd naar aanleiding van de omzetting van de Europese richtlijn uit 1995 die de richtlijn van 1991 had vervangen.

Het gaat hier om echt ingrijpende wijzigingen, zowel voor de zogenaamde "financiële" als voor de "niet-financiële" beroepen en daarom heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, als koepelinstelling van de drie instituten die de economische beroepen verenigen (Instituut van de Bedrijfsrevisoren [IBR], Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten [IAB] en Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten [BIBF]) het initiatief genomen om de Voorzitter van elk van deze drie instituten op 16 november 2009 een brief te sturen met de bedoeling hen attent te maken op de dringende noodzaak om meteen na de definitieve goedkeuring van de wijzigingen aan de wet van 11 januari 1993 de nodige nieuwe toepassingsmaatregelen te treffen.

Dit initiatief van de Hoge Raad van eind 2009 was des te meer verantwoord omdat de wet ingrijpende wijzigingen doorvoerde voor de "niet-financiële" beroepen, maar ook omdat in het toen besproken wetsvoorstel geen enkele overgangsmaatregel voorkwam en de nieuwe regels dus 10 dagen na de bekendmaking van de wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 in het *Belgisch Staatsblad* in werking zouden treden.

Om de Instituten zo snel mogelijk te kunnen doen starten met een denkoefening ten gronde in verband met de nodige toepassingsmaatregelen en met het oog op zo efficiënt mogelijke initiatieven in die zin, heeft de Hoge Raad in deze brief van 16 november 2009 de aandacht van de vertegenwoordigers van de drie Instituten op twee punten gevestigd:

- voor de toepassingsmaatregelen die elk Instituut dient te nemen, zal het toepassingsgebied in de toekomst sterk worden uitgebreid, want met het nieuwe artikel 37 van de wet van 11 januari 1993 (na goedkeuring hiervan) zal elk Instituut verplicht zijn om toepassingsmaatregelen te treffen voor het volledige Hoofdstuk II en niet langer voor de drie aanvankelijk bedoelde artikelen alleen.
- uit de memorie van toelichting blijkt dat de toepassingsmaatregelen bindend moeten zijn. Met andere woorden, zij dienen te worden opgesteld in de vorm van een beroepsnorm en ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de federale Minister, bevoegd voor Economie (voor het Instituut van de Bedrijfsrevisoren) of ter advies voorgelegd aan de Hoge Raad (voor het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten).

Tenslotte heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, in zijn coördinerende rol die de wetgever hem via artikel 54 van de wet van 22 april 1999 heeft opgedragen, in zijn brief van 19 november 2009 de wens te kennen gegeven dat de drie Instituten waarin de diverse "economische beroepen" zijn verenigd (IBR/IAB/BIBF) onderling overleg zouden plegen met het oog op een geharmoniseerde aanpak om zich te conformeren aan de nieuwe vereisten van de wet van 11 januari 1993.

In antwoord op de brief van de Hoge Raad, heeft het Interinstitutencomité, opgericht conform de voorschriften van artikel 53 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, zich bereid verklaard tot onderling overleg met het oog op de vereiste coherentie in de gevolgde aanpak voor alle geledingen van de economische beroepen, rekening houdend, weliswaar, met de specifieke eigenschappen van elke betrokken categorie van beroepsbeoefenaars. Tevens werd voorgesteld om met de drie Instituten een gemeenschappelijke werkgroep op te richten, waarbij een vertegenwoordiger van de Hoge Raad als waarnemer zou worden uitgenodigd.

Deze in april 2010 opgerichte gemeenschappelijke werkgroep met de drie Instituten is zijn werkzaamheden gestart met de opstelling van een gemeenschappelijke normatieve tekst (gemeenschappelijk "reglement" genoemd) en heeft verschillende technische vergaderingen gehouden met vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI) en van de Hoge Raad.

Uitgangspunt voor de bindende normatieve tekst opgesteld door de drie Instituten samen, was het reglement van de CBFA, dat werd bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 maart 2010, waaruit alle specifiek voor de financiële beroepen voorkomende passages werden weggelaten en vervangen door specifiek op de economische beroepen gerichte passages.

Gelet op het feit dat er voor het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een eigen wettelijk kader geldt dat hem niet toestaat om een "reglement" uit te vaardigen, werd het "reglement" omgedoopt tot "norm" en bij die gelegenheid heeft het Instituut bovendien beslist om het document te herstructureren.

Over een ontwerpnorm van de Raad van het IBR (goedgekeurd op 29 oktober 2010) is conform de voorschriften van artikel 30 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie gehouden vooraleer die is voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Na afloop van de publieke consultatie heeft de Raad van het IBR, na kennis te hebben genomen van de reacties ontvangen in het kader van die consultatie, de Hoge Raad een nieuwe versie van de ontwerpnorm (zoals aangenomen op 4 februari 2011) voorgelegd met het verzoek die goed te keuren.

Alvorens over te gaan tot een onderzoek naar aanleiding van het verzoek om goedkeuring van de door de vertegenwoordigers van het IBR voorgelegde ontwerpnorm, hebben de leden van de Hoge Raad, zoals vereist door artikel 30 van de wet van 22 juli 1953, de vertegenwoordigers van het IBR gehoord tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 16 februari 2011.

Vooraf had tijdens de vergadering van 12 januari 2011 een informele ontmoeting plaats tussen de vertegenwoordigers van de drie Instituten en de leden van de Hoge Raad.

Als bijlage bij deze brief vindt u een aantal documenten:

- een gecoördineerde versie van de Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, zoals die te vinden is op de website van de CFI (bijlage 1);
- een kopie van de brief van 16 november 2009 van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen aan de Voorzitter van elk van de drie betrokken Instituten (IBR/IAB/BIBF) (bijlage 2);
- het koninklijk besluit van 16 maart 2010 tot goedkeuring van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen met betrekking tot de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 maart 2010 (bijlage 3);
- de ontwerpnorm zoals goedgekeurd door de Raad van het IBR waarover een publieke consultatie is gehouden van 9 november 2010 tot 20 januari 2011 (bijlage 4);
- de brief van 23 november 2010 van de Hoge Raad aan de Voorzitter van de CFI om diens standpunt te kennen in verband met de door de Raad van het IBR goedgekeurde ontwerpnorm waarover een publieke consultatie is gehouden (bijlage 5);
- de brief van 1 december 2010 van de Voorzitter van de CFI aan de Hoge Raad met diens reacties op de ontwerpnorm waarover een publieke consultatie is gehouden (bijlage 6);
- de reacties op de publieke consultatie ontvangen door de Raad van het IBR en meegedeeld aan de Hoge Raad (bijlage 7);
- de brief van 9 februari 2011 van de Voorzitter van het IBR aan de Voorzitter van de Hoge Raad met het verzoek om goedkeuring van de ontwerpnorm zoals goedgekeurd door de Raad van het IBR op 4 februari 2011 (bijlage 8);
- de brief van de Hoge Raad van 17 februari 2011 aan het IBR (bijlage 9).

Voorts voeg ik bij deze brief ook – louter ter informatie en gelet op de gezamenlijke inspanningen van de vertegenwoordigers van de drie betrokken Instituten – het verzoek om advies over het ontwerpreglement goedgekeurd door de Raad van het IAB, enerzijds, en door de Nationale Raad van het BIBF, anderzijds, alsook de brief van 17 februari 2011 aan elk van beide Instituten. U vindt hierbij ook nog een vergelijkende tabel met de ontwerpnorm IBR, het ontwerpreglement IAB en het ontwerpreglement BIBF, die een vergelijking tussen de verschillende teksten wat gemakkelijker moet maken.

Tijdens de vergadering van 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad, naast de voornoemde hoorzitting, de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm onderzocht. In het kader van dat onderzoek werden twee punten bijzonder geapprecieerd:

- het feit dat alle opmerkingen vervat in de brief van 1 december 2010 van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, in de versie van 4 februari 2011 van de ontwerpnorm werden verwerkt en
- het feit dat de door de Raad van het IBR ter goedkeuring voorgelegde norm, hoewel anders gestructureerd, ten gronde overeenstemt met de regels van het ontwerpreglement dat zowel de Raad van het IAB als de Nationale Raad van het BIBF ter advies hebben meegedeeld.

Na afloop van de vergadering op 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad beslist om de door de Raad van het IBR voorgelegde ontwerpnorm goed te keuren en een voor beide andere Instituten gunstig advies uit te brengen.

Zoals hierboven aangestipt en om de nodige rechtszekerheid te waarborgen, was het naar het oordeel van de Hoge Raad belangrijk dat dit dossier bij voorrang zijn beslag zou krijgen, aangezien in de wet die in januari 2010 in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt, geen overgangsperiode is opgenomen.

Voorts heeft de Hoge Raad in zijn brief aan de vertegenwoordigers van de drie Instituten de aandacht gevestigd op het feit dat nog niet alle voorschriften zijn omgezet van de wet van 11 januari 1993, in de bijgewerkte versie van 2010, en dat de vertegenwoordigers van elk van deze Instituten de Hoge Raad op de hoogte dienen te houden van de verdere initiatieven die zij vooropstellen en binnen welke termijn dat effectief zal gebeuren.

De voorschriften die nog niet (integraal of gedeeltelijk, naar gelang van het geval) zijn uitgevoerd, hebben ten minste betrekking op de maatregelen die elk van de drie Instituten moet nemen om ervoor te zorgen dat de regels van de wet van 11 januari 1993, in de bijgewerkte versie van 2010, worden nageleefd, zoals vereist door artikel 39 van die wet. Specifiek voor het IBR lijkt het nuttig eraan te herinneren dat de kwaliteitscontrole wordt verricht onder de eindverantwoordelijkheid van de Kamer van verwijzing en instaatstelling.

Mocht u in verband met dit dossier nog nadere informatie wensen, dan ben ik daar graag toe bereid.

Met de meeste achting,

Jean-Paul Servais
Voorzitter

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Brief aan de Minister (zonder de bijlagen) van 23 december 2009 – Goedkeuring van de norm inzake de overstap naar de ISA-normen

(vertaling van de originele Franstalige versie)

De heer Vincent Van Quickenborne

Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen

Brederodestraat 9

1000 BRUSSEL

Brussel, 23 december 2009

Geachte heer Minister,

De Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een ontwerpnorm voorgelegd over de toepassing van de ISA-normen in België, zoals goedgekeurd op 2 oktober 2009 door de Raad van het IBR.

Reeds in 2008 had de Raad van het IBR een eerste versie van die ontwerpnorm voorgelegd. Gelet op een aantal reacties van bedrijfsrevisoren uit kleinere structuren, heeft de Hoge Raad in december 2008 aan het IBR meegedeeld het onderzoek van dit dossier te zullen bevriezen zolang niet aan twee voorwaarden was voldaan:

1°) een forum organiseren, waarop de bedrijfsrevisoren de gelegenheid zouden krijgen om de inzet en de gevolgen van een overstap naar de internationale auditnormen beter in te schatten;

2°) onder zijn leden een publieke consultatie organiseren vooraleer nog enige ontwerpnorm ter goedkeuring voor te leggen.

Over deze ontwerpnorm werd, overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie georganiseerd vooraleer die aan de Hoge Raad voor te leggen.

Alvorens over te gaan tot de goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnorm, hebben de leden van de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen (zoals vereist door artikel 30 van de voornoemde wet):

- raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen;

- hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 23 november 2009.

Begin november 2009 heeft de Hoge Raad laten weten welke punten in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm (gedateerd op 2 oktober 2009) nog problemen stelden:

- de opheffing van de inwerkingtreding in twee fases, terwijl in het kader van de publieke consultatie een tijdspanne van twee jaar werd voorgesteld, naargelang het gaat om controles uitgevoerd in beursgenoteerde vennootschappen, kredietinstellingen of verzekeringsondernemingen, dan wel om controles uitgevoerd in andere vennootschappen;
- het gebruik van een Engelstalige versie van de internationale auditnormen, wat strijdig is met de wetgeving inzake het gebruik van de landstalen;
- de onmogelijkheid om voor elke latere wijziging van de internationale auditnormen een blanco volmacht te geven;
- het belang om de nodige klaarheid te scheppen over het begeleidingsplan waarvan sprake in het begin van de norm.

De Raad van het IBR heeft zijn norm aangepast op de drie eerste punten die de Hoge Raad had aangehaald en heeft een nieuwe versie meegedeeld zoals die op 10 november 2009 was goedgekeurd.

In het kader van de hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR op 23 november 2009, heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een gedetailleerd begeleidingsplan geëist. Dit begeleidingsplan werd door de Raad van het IBR op 14 december 2009 goedgekeurd.

Aangezien alle wettelijke procedurevoorwaarden zijn vervuld en gelet op de inhoud van de betrokken ontwerpnorm, heeft de Hoge Raad in zijn vergadering van 15 december 2009 beslist om de ontwerpnorm dd. 10 november 2009 goed te keuren, mits het IBR op geregelde tijdstippen informeert over de vordering van het begeleidingsprogramma, zodanig dat de Hoge Raad er zich kan van vergewissen dat de begeleidingsmaatregelen verlopen volgens het programma dat het IBR aan de Hoge Raad heeft meegedeeld.

In bijlage gaan een aantal documenten met betrekking tot artikel 30, § 1 van de wet van 22 juli 1953:

- de ontwerpnormen, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR, waarover een publieke consultatie liep van juli tot september 2009 (bijlage 1);
- de resultaten van de publieke consultatie (bijlage 2);
- de normen, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR op 2 oktober 2009 en ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (bijlage 3);
- de technische fiche, zoals opgesteld door het IBR op verzoek van de Hoge Raad, die aangeeft welk gevolg is gegeven aan de diverse opmerkingen geformuleerd in het kader van de publieke consultatie (bijlage 4);
- de normen, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR op 10 november 2009 en ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (bijlage 5);
- de briefwisseling tussen de Hoge Raad en de CBFA van 21 oktober 2009 en 17 november 2009 en het advies uitgebracht door de CBFA op 9 december 2009 (bijlage 6);

- de brief van de Voorzitter van het IBR naar aanleiding van de hoorzitting van 23 november 2009 (bijlage 7);
- het begeleidingsplan, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR op 14 december 2009, op verzoek van de Hoge Raad, naar aanleiding van de hoorzitting van 23 november 2009 (bijlage 8);
- de brief aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (bijlage 9).

Verder gaan als bijlage bij deze brief nog drie andere documenten:

- de presentatie tijdens het forum van het revisoraat over de voornaamste verschillen tussen de momenteel in België geldende normen en aanbevelingen, en de "*clarified*" internationale auditnormen (bijlage 10);
- het document over dezelfde problematiek, waarmee de Europese Commissie (DG interne markt) een publieke consultatie organiseerde (bijlage 11). De resultaten van deze publieke consultatie werden nog niet verspreid;
- een exemplaar van de Engelstalige versie van de internationale auditnormen (*IFAC Handbook*).

Mocht u over dit dossier nog bijkomende informatie wensen, dan ben ik daar graag toe bereid.

Met de voorname hoogachting,

Jean-Paul Servais
Voorzitter

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Brief aan de Voorzitter van het IBR van 17 februari 2011 – Goedkeuring van de norm inzake de bestrijding van het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme

(vertaling van de originele Franstalige versie)

De heer Michel De Wolf
Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Emile Jacqmain laan 135/1
1000 BRUSSEL

Brussel, 17 februari 2011

Geachte heer Voorzitter,

U heeft mij bij brief van 9 februari 2011 een ontwerp van norm toegestuurd die de toepassing regelt van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en die op 4 februari 2011 aangenomen is door de Raad van het IBR, met het oog op de goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Aansluitend op de hoorzitting met de vertegenwoordigers van de Raad van uw Instituut, hebben de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen het ontwerp van norm, dat u ons ter goedkeuring heeft voorgelegd geanalyseerd, samen met het ontwerpreglement dat, enerzijds, door de Raad van het IAB en, anderzijds, door de Nationale Raad van het BIBF is overgemaakt.

Met dit schrijven kan ik u melden dat de Hoge Raad een brief heeft gericht aan de federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Vincent Van Quickenborne, teneinde hem te laten weten dat het ontwerp van norm dat u heeft overgemaakt, werd goedgekeurd.

Bij deze gelegenheid ben ik ook zo vrij om uw aandacht te vestigen op het feit dat met betrekking tot de wet van 11 januari 1993, in de bijgewerkte versie van 2010, nog niet alle voorschriften zijn uitgevoerd die betrekking hebben op uw beroep. Tevens zouden nuttige en praktische tips kunnen gegeven worden aan beroepsbeoefenaars die zich geconfronteerd zien met situaties zoals bedoeld in de wet van 1993.

Mag ik u in die optiek verzoeken mij op de hoogte te willen houden van de verdere initiatieven die u nog overweegt en binnen welke termijn de tenuitvoerlegging van alle voorschriften van de wet operationeel zal zijn?

Met de meeste achting,

Jean-Paul Servais
Voorzitter

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Brief aan de Voorzitter van het IAB van 17 februari 2011 – Gunstig advies over het ontwerpreglement inzake de bestrijding van het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme

(vertaling van de originele Franstalige versie)

De heer André Bert
Voorzitter van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten
Emile Jacqmain laan 135/2
1000 BRUSSEL

Brussel, 17 februari 2011

Geachte heer Voorzitter,

U heeft mij bij brief van 14 februari 2011 een ontwerpreglement toegestuurd dat de toepassing regelt van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en dat op 10 januari 2011 goedgekeurd is door de Raad van het IAB, met het oog op het onderzoek hiervan door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

De ontmoeting met de vertegenwoordigers van de drie Instituten op 12 januari werd bijzonder op prijs gesteld door de leden van de Hoge Raad, temeer daar dit contact een uiterst nuttige gedachtewisseling heeft mogelijk gemaakt. Vooraf hadden trouwens al een aantal technische vergaderingen plaatsgehad, waarop de werkgroep ook vertegenwoordigers had uitgenodigd van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, enerzijds, en van de Hoge Raad, anderzijds.

Tijdens de vergadering van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad het ter advies voorgelegde ontwerpreglement onderzocht, samen met het ontwerpreglement van de Nationale Raad van het BIBF én de ontwerpnorm voorgelegd door de Raad van het IBR.

Met dit schrijven kan ik u melden dat de Hoge Raad een gunstig advies heeft uitgebracht over het ontwerpreglement dat u ons heeft voorgelegd. Eén enkel, zuiver formeel puntje zou naar het oordeel van de leden van de Hoge Raad nog dienen aangepast te worden. Artikel 16 van het ontwerpreglement verwijst inderdaad naar artikel 12, maar volgens ons zou dat naar artikel 13 moeten zijn.

Bij deze gelegenheid ben ik ook zo vrij om uw aandacht te vestigen op het feit dat met betrekking tot de wet van 11 januari 1993, in de bijgewerkte versie van 2010, nog niet alle voorschriften zijn uitgevoerd die betrekking hebben op uw beroep. Tevens zouden nuttige en praktische tips kunnen gegeven worden aan beroepsbeoefenaars die zich geconfronteerd zien met situaties zoals bedoeld in de wet van 1993.

Mag ik u in die optiek verzoeken mij op de hoogte te willen houden van de verdere initiatieven die u nog overweegt en binnen welke termijn de tenuitvoerlegging van alle voorschriften van de wet operationeel zal zijn ?

Met de meeste achting,

Jean-Paul Servais
Voorzitter

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

Brief aan de Voorzitter van het BIBF van 17 februari 2011 – Gunstig advies over het ontwerpreglement inzake de bestrijding van het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme

(vertaling van de originele Franstalige versie)

Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten

De heer Etienne Verbraeken
Voorzitter

Mevrouw Maria Ploumen
Ondervoorzitter
Legrandlaan 45
1000 BRUSSEL

Brussel, 17 februari 2011

Geachte heer Voorzitter,

U heeft mij bij brief van 10 februari 2011 een ontwerpreglement toegestuurd dat de toepassing regelt van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en dat op 28 januari 2011 goedgekeurd is door de Nationale Raad van het BIBF, met het oog op het onderzoek hiervan door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

De ontmoeting met de vertegenwoordigers van de drie Instituten op 12 januari werd bijzonder op prijs gesteld door de leden van de Hoge Raad, temeer daar dit contact een uiterst nuttige gedachtewisseling heeft mogelijk gemaakt. Vooraf hadden trouwens al een aantal technische vergaderingen plaatsgehad, waarop de werkgroep ook vertegenwoordigers had uitgenodigd van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, enerzijds, en van de Hoge Raad, anderzijds.

Tijdens de vergadering van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van 16 februari 2011 hebben de leden van de Hoge Raad het ter advies voorgelegde ontwerpreglement onderzocht, samen met het ontwerpreglement van de Raad van het IAB én de ontwerpnorm voorgelegd door de Raad van het IBR.

Met dit schrijven kan ik u melden dat de Hoge Raad een gunstig advies heeft uitgebracht over het ontwerpreglement dat u ons heeft voorgelegd. Eén element stelt evenwel een probleem voor de Hoge Raad.

Zoals u weet, heeft de Hoge Raad ter gelegenheid van de vergadering van 12 januari 2011 zijn bezorgdheid geuit over het feit dat het ontwerpreglement zou kunnen laten uitschijnen dat de enige verplichtingen die door de beroepsbeoefenaars moeten nageleefd worden deze zijn die opgenomen zijn in het reglement – in essentie in het kader van de aanvaarding van een nieuwe

cliënt. Er zijn echter een aantal wettelijke bepalingen die reeds voordien toepasselijk waren en bijgevolg door uw leden moeten nageleefd worden voor het geheel van hun bestaand cliënteel.

Aangezien hierover geen specifieke opmerking is geformuleerd in het kader van de ontmoeting van 12 januari 2011, gaat de Hoge Raad ervan uit dat u deze "overweging" waarover sprake op 12 januari 2011, in het reglement zal integreren, naar het voorbeeld van hetgeen is opgenomen in het reglement van het IAB.

Bij deze gelegenheid ben ik ook zo vrij om uw aandacht te vestigen op het feit dat met betrekking tot de wet van 11 januari 1993, in de bijgewerkte versie van 2010, nog niet alle voorschriften zijn uitgevoerd die betrekking hebben op uw beroep. Tevens zouden nuttige en praktische tips kunnen gegeven worden aan beroepsbeoefenaars die zich geconfronteerd zien met situaties zoals bedoeld in de wet van 1993.

Mag ik u in die optiek verzoeken mij op de hoogte te willen houden van de verdere initiatieven die u nog overweegt en binnen welke termijn de tenuitvoerlegging van alle voorschriften van de wet operationeel zal zijn ?

Met de meeste achting,

Jean-Paul Servais
Voorzitter

HREB – Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III – 6e verdieping – Koning Albert II laan 16 – 1000 Brussel
Tel. 02/277.64.11 – Fax 02/201.66.19 – E-mail: CSPEHREB@skynet.be – Internet: www.cspe-hreb.be

De economische beroepen in cijfers
(op 31 december 2010)

Instituut van de Bedrijfsrevisoren

		Totaal	Nl	Fr
A.	Aantal leden (natuurlijke personen)	**1.035**	**679**	**356**
B.	Aantal leden (rechtspersonen)	**524**		
C.	Aantal stagiairs (natuurlijke personen)	**425**	**317**	**108**

Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten

A. Aantal leden (natuurlijke personen)		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		6.677	**4.222**	**2.455**
-	Accountants en belastingconsulenten	3.688	2.279	1.409
-	Accountants	1.694	937	757
-	Belastingconsulenten	1.295	1.006	289

Deellijst «externen»		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		4.335	**2.620**	**1.715**
-	Accountants en belastingconsulenten	2.879	1.735	1.144
-	Accountants	917	478	439
-	Belastingconsulenten	539	407	132

Andere (interne en andere)		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		2.342	**1.602**	**740**
-	Accountants en belastingconsulenten	809	544	265
-	Accountants	777	459	318
-	Belastingconsulenten	756	599	157

B. Aantal leden (rechtspersonen)		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		2.985	**1.857**	**1.128**
-	Accountants en belastingconsulenten	1.700	1.086	614
-	Accountants	1.022	575	447
-	Belastingconsulenten	263	196	67

C. Aantal stagiairs (natuurlijke personen)		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		2.030	**1.348**	**682**
-	Accountants	1.540	945	595
-	Belastingconsulenten	490	403	87

Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten

Aantal leden (natuurlijke personen)		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		5.061	**2.809**	**2.252**
-	Erkende boekhouders	836	441	395
-	Erkende boekhouders-fiscalisten	4.225	2.368	1.857

Aantal erkende rechtspersonen		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		3.273	**1.899**	**1.374**
-	Erkende boekhouders	496	346	150
-	Erkende boekhouders-fiscalisten	2.777	1.553	1.224

Aantal stagiairs		**Totaal**	**Nl**	**Fr**
		988	**468**	**520**
-	Stagiairs erkende boekhouders	59	45	14
-	Stagiairs erkende boekhouders-fiscalisten	929	423	506

Inhoudstafel

Samenstelling van de Hoge Raad en Wetenschappelijke adviseurs 1

Woord vooraf 3

Verslag over de werkzaamheden van de Hoge Raad in 2010 7

A. Activiteiten van de Hoge Raad ingevolge de wet van 22 april 1999 7

Advies van 4 maart 2010 omtrent een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de inschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditorganisaties van derde landen 8

B. Activiteiten van de Hoge Raad ingevolge de wet van 22 juli 1953 – Publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor 9

1. Nationale en internationale samenwerking van het Belgisch systeem van publiek toezicht – artikel 77 van de wet van 22 juli 1953 10

2. Goedkeuring van normen en aanbevelingen – artikel 30, §§ 1 en 4 van de wet van 22 juli 1953 11

2.1. Goedkeuring van een specifieke norm over de medewerking van de bedrijfsrevisoren aan het prudentieel toezicht 11

2.2. Goedkeuring van de norm inzake bestrijding van het witwassen van kapitaal 14

2.3. Opvolging van het begeleidingsplan in verband met de goedkeuring, in 2009, van een norm bedoeld om op termijn in België de *"clarified ISA"* in te voeren 20

3. *A posteriori*-nazicht van de adviezen, omzendbrieven en mededelingen – artikel 30, § 5 van de wet van 22 juli 1953 26

4. Beslissing tot voortijdige beëindiging van een commissarismandaat – artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen 26

C. Betrokkenheid bij andere dossiers ter vrijwaring van het algemeen belang 27

1. Strijd tegen het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme 27

2. Doeltreffendheid van de tuchtinstanties 32

D. Permanent overleg met de Instituten 33

E. Andere werkzaamheden van de Hoge Raad 33

1. Finaliseren van de *"lifting"* van de website van de Hoge Raad, opgestart in 2009 33

2. Gezamenlijke portaalsite 34

3. Tussenkomst ter gelegenheid van het strategisch seminarie van het IBR van 24 en 25 juni 2010 34

4. Inhuldiging van de gemeenschappelijke lokalen van het IBR en het IAB 35

5. Deelname aan de tweede editie van het "*Forum for the Future*" 35

F. Relevante wettelijke en reglementaire bepalingen die in de loop van 2010 zijn goedgekeurd en in verband staan met de economische beroepen 35

Werkprogramma 2011 van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen 37

Wettelijk en reglementair kader van de Hoge Raad 41

Bijlagen 59

Bijlage 1 Rekeningen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen over het boekjaar 2010 61

Bijlage 2 Advies van 4 maart 2010 omtrent een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de inschrijving van auditors en auditorganisaties van derde landen in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditorganisaties van derde landen 63

Bijlage 3 Brief aan de Minister (zonder bijlagen) van 25 oktober 2010 – Goedkeuring van de specifieke norm inzake de medewerking aan het prudentieel toezicht 69

Bijlage 4 Brief aan de Minister (zonder bijlagen) van 16 februari 2011 – Goedkeuring van de norm inzake de bestrijding van het witwassen van kapitaal 73

Bijlage 5 Brief aan de Minister (zonder bijlagen) van 23 december 2009 – Goedkeuring van de norm inzake de overstap naar de ISA-normen 77

Bijlage 6 Brief aan de Voorzitter van het IBR van 17 februari 2011 – Goedkeuring van de norm inzake de bestrijding van het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme 81

Bijlage 7 Brief aan de Voorzitter van het IAB van 17 februari 2011 – Gunstig advies over het ontwerpreglement inzake de bestrijding van het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme 83

Bijlage 8 Brief aan de Voorzitter van het BIBF van 17 februari 2011 – Gunstig advies over het ontwerpreglement inzake de bestrijding van het witwassen van kapitaal en de financiering van terrorisme 85

Bijlage 9 De economische beroepen in cijfers 87

Administratief secretariaat: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

Hoge Raad voor de Economische Beroepen
North Gate III - 6de verdieping - Koning Albert II-laan, 16 - 1000 Brussel
TEL. 32 (0)2 277 64 11 - FAX 32 (0)2 201 66 19 - E-MAIL cspehreb@skynet.be - WEBSITE www.cspe-hreb.be